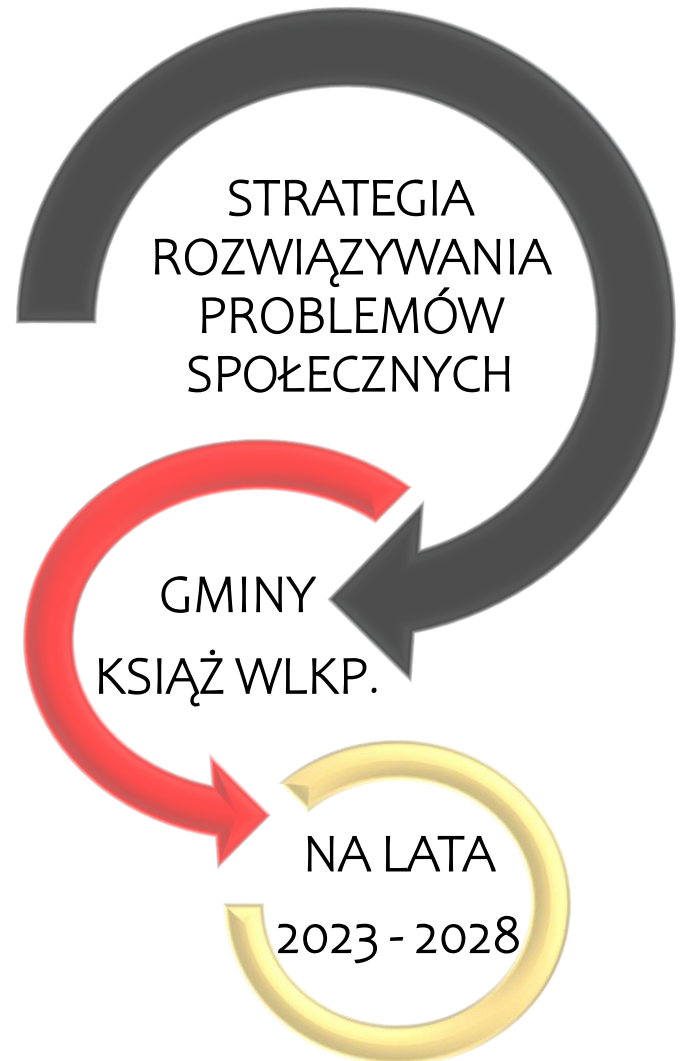

Załącznik
do Uchwały Nr XLVI/.../2022
Rady Miejskiej w Książu Wlkp.
z dnia 5 grudnia 2022 r.

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	2
1. Metodyka oraz uwarunkowania tworzenia Strategii.....	4
1.1 Cel tworzenia strategii.....	4
1.2. Podstawy prawne i uwarunkowania strategiczne.....	5
2. Diagnoza sytuacji społecznej Gminy Książ Wlkp.....	13
2.1. Charakterystyka Gminy Książ Wlkp.....	13
2.2 Demografia.....	16
2.3. System pomocy społecznej.....	18
2.4. System wsparcia rodzin.....	21
2.5. Problem uzależnień.....	24
2.6. Osoby z niepełnosprawnościami.....	26
2.7. Bezrobocie.....	28
2.8. Zjawisko przemocy w rodzinie.....	29
2.9. Sytuacja osób starszych.....	30
2.10. Kultura.....	33
2.11. Bezpieczeństwo publiczne.....	34
3. Wyniki badań ankietowych.....	35
4. Analiza SWOT.....	46
5. Misja.....	48
6. Cel główny, cele strategiczne i kierunki działań.....	48
Zakończenie.....	53
Spis tabel, rysunków i wykresów.....	54

WPROWADZENIE

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2023 – 2028 jest wieloletnim dokumentem programowym, mającym ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa społecznego mieszkańców gminy Książ Wlkp., a w szczególności dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Strategia zorientowana jest na rozszerzenie i pogłębienie różnych form pracy socjalnej oraz współpracę interdyscyplinarną z instytucjami zajmującymi się pomocą społeczną, a jej przyjęcie będzie istotne z punktu widzenia realizacji lokalnej polityki społecznej. Działania będą kierowane głównie do środowisk zagrożonych marginalizacją społeczną, osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

Wielość problemów, które stoją przed samorządem lokalnym oraz instytucjami pomocy społecznej rodzi potrzebę systemowego podejścia do ich rozwiązania. Zjawisko uzależnień, bezrobocia, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, problemy osób starszych i niepełnosprawnych, niedostatek materialny rodzin, w tym wielodzietnych, przemoc w rodzinie, to bardzo trudne i złożone problemy społeczne. Od skuteczności ich rozwiązywania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką stanowi gmina. Stąd, pomimo wielu różnych form pomocy skierowanych bezpośrednio na jednostkę, podejmuje się także pracę systemową, z całą rodziną, gdyż zmiany w jej funkcjonowaniu stanowią szansę na to, że następne pokolenie nie stanie się świadczeniobiorcą pomocy społecznej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Książ Wlkp. na lata 2023 – 2028 jest dokumentem wyznaczającym główne kierunki działań, zmierzających do poprawy standardów życia wszystkich mieszkańców wspólnoty samorządowej. Diagnoza problemów społecznych została sporządzona przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Książu Wlkp., we współpracy z innymi instytucjami przy wykorzystaniu własnych materiałów sprawozdawczych, strategii, analiz, doświadczenia, wiedzy i kompetencji z zakresu polityki społecznej.

Do koordynowania działań związanych z opracowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Książ Wlkp. na lata 2023-2028 wyznaczona została Paula Ortmann - kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Książu Wlkp., przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Książ Wlkp., członek Gminnej Komisji Rozwiązywania

Problemów Alkoholowych w Gminie Książ Wlkp. Przy współpracy z przedstawicielami samorządu lokalnego, instytucji działających w obrębie Gminy, pracownikami Ośrodka Pomocy Społecznej i Urzędu Miejskiego w Książu Wlkp., a także społecznością lokalną prace nad niniejszą Strategią przebiegały sprawnie i umożliwiły stworzenie dokumentu, obrazującego najważniejsze problemy społeczne występujące w Gminie. Założenia strategiczne i kierunki działań wyznaczyć natomiast mają nurt zmian koniecznych i możliwych do wprowadzenia, które mogą zaowocować ograniczeniem skutków zidentyfikowanych problemów i niekorzystnych zjawisk społecznych, a także zintensyfikować rozwój społeczno – gospodarczy i poprawić komfort życia mieszkańców.

Założenia zapisane w Strategii realizowane będą w zależności od posiadanych przez samorząd gminny środków, jak i środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

1. METODYKA ORAZ UWARUNKOWANIA TWORZENIA STRATEGII

1.1 CEL TWORZENIA STRATEGII

Strategia jako kluczowy dokument strategiczny pomocy społecznej, stanowi narzędzie wspierające długofalowe planowanie i realizację celów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w skali lokalnej. Planując przyszłościowe działania z zakresu polityki społecznej należy jednak spojrzeć na lokalne problemy społeczne nieco szerzej, uwzględniając szerszy kontekst. Nie można myśleć o pomocy społecznej jako o niezależnym obszarze funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego. Postrzegać ją trzeba jako powiązanie wielu obszarów, składających się w zintegrowaną politykę społeczną, w której występują ścisłe związki pomiędzy poszczególnymi dziedzinami funkcjonowania samorządu.

Znakomite zobrazowanie powyższej tezy stanowi diagram znajdujący się na kolejnej stronie, zaczerpnięty z podręcznika metodycznego „Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych”.

Rysunek 1. Zintegrowana polityka społeczna, źródło: *Strategie rozwiązywania problemów społecznych. Podręcznik metodyczny*, Lublin 2020, s.10.

1.2. PODSTAWY PRAWNE I UWARUNKOWANIA STRATEGICZNE.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2268). Określa on w ramach zadań własnych gminy „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Inne akty prawne, które mają wpływ na treść i kształt niniejszej Strategii to:

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.,
- 2) ustawa z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym,
- 3) ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych,
- 4) ustawa z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- 5) ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 6) ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej,
- 7) ustawa z dnia 13 czerwca 2003r. o zatrudnieniu socjalnym,
- 8) ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- 9) ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- 10) ustawa z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- 11) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- 12) ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- 13) ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- 14) ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- 15) ustawa z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny,
- 16) ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- 17) ustawa z dnia 4 kwietnia 2014r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów,
- 18) ustawa z dnia 27 kwietnia 2006r. o spółdzielniach socjalnych,
- 19) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- 20) ustawa z dnia 23 kwietnia 1964r. – Kodeks cywilny,
- 21) ustawa z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- 22) ustawa z dnia 5 sierpnia 2022r. o dodatku węglowym,
- 23) ustawa z dnia 15 września 2022r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Książ Wlkp. na lata 2023-2028 pozostaje w zgodności z dokumentami strategicznymi i programowymi, które opracowano na szczeblu globalnym, europejskim, krajowym i regionalnym.

Niniejsza Strategia zachowuje ścisłą kompatybilność z następującymi dokumentami:

- Agenda 2030. Przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 25 września 2015r., wskazuje 17 celów zrównoważonego rozwoju, które mają zapewnić równowagę pomiędzy trzema aspektami: społecznym, gospodarczym i środowiskowym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Książ Wlkp. wpisuje się w cele strategiczne i kierunki Agendy 2030 takie jak: wyeliminowanie ubóstwa we wszystkich jego formach na całym świecie, zapewnienie wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promowanie dobrobytu, promowanie stabilnego, zrównoważonego i inkluzywnego wzrostu gospodarczego, pełne i produktywne zatrudnienia oraz godną pracę dla wszystkich ludzi.
- Polityka Spójności Unii Europejskiej na lata 2021-2027. Komisja Europejska w rozporządzeniu z 29 maja 2018 r. wskazała 5 celów polityki spójności wspieranych przez EFRR, EFS+, FS w perspektywie 2021-2027. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Książ Wlkp. wpisuje się w cele strategiczne i kierunki europejskiej Polityki Spójności takie jak:
 - bardziej inteligentna Europa – innowacyjna i inteligentna transformacja gospodarcza,
 - Europa o silniejszym wymiarze społecznym – wdrażanie Europejskiego Filaru praw socjalnych,
 - Europa bliżej obywateli – zrównoważony i zintegrowany rozwój obszarów miejskich i wiejskich i przybrzeżnych w ramach inicjatyw lokalnych.

- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju - Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Celem głównym dokumentu jest poprawa jakości życia Polaków, mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce. Cel główny realizowany jest w trzech obszarach strategicznych. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Książ Wlkp. wpisuje się w cele strategiczne i kierunki w obszarze efektywności i sprawności państwa DSRK – Polska 2030, takie jak: stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej oraz wzrost społecznego kapitału rozwoju.
- Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030. Głównym celem Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Książ Wlkp. także wpisuje się w cele strategiczne i kierunki Strategii Rozwoju. Należą do nich: podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych, wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy, redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do roku 2030. Jest to dokument o charakterze operacyjno - wdrożeniowym, ustanowiony do realizacji celów związanych z przeciwdziałaniem ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. Jest aktualizacją dokumentu z 2014 roku opracowanego na lata 2014-2021. Dla zrealizowania celu głównego Programu wskazano trzy cele szczegółowe:
 - zmniejszenie zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem wśród dzieci i młodzieży,
 - zwiększenie dostępu do usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym,
 - zwiększenie integracji społecznej grup najbardziej zagrożonych wykluczeniem, w tym osób bezdomnych i migrantów.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Książ Wlkp. pozostaje w spójności z następującymi priorytetami i działaniami KPPUWS:

- przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu dzieci i młodzieży poprzez rozwój usług środowiskowych wspierających rodzinę oraz usług opiekuńczych i edukacyjnych dla dzieci,
 - wsparcie finansowe rodzin z dziećmi,
 - przeciwdziałanie bezdomności i wykluczeniu mieszkaniowemu poprzez wsparcie osób zagrożonych kryzysem bezdomności, propagowanie rozwiązań na rzecz przejścia ze wsparcia instytucjonalnego do wsparcia w formie mieszkaniowej,
 - usługi społeczne dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych i innych osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
 - wsparcie osób starszych w codziennym funkcjonowaniu, aktywizacja społeczna seniorów, przeciwdziałanie samotności,
 - wsparcie osób z zaburzeniami psychicznymi oraz znajdujących się w kryzysie psychicznym.
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej. Dokument wyznacza kluczowe kierunki polityki publicznej na rzecz ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych. Położono w nim szczególny nacisk na zwiększenie efektywności działań na rzecz tworzenia miejsc pracy, reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, jak również usług społecznych użyteczności publicznej i zadań publicznych w zakresie rozwoju lokalnego. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Książ Wlkp. wpisuje się w następujące obszary:
 - solidarny rynek pracy realizowany m.in. poprzez wsparcie i reintegrację społeczną i zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w jednostkach reintegracyjnych, w tym przygotowanie do aktywności zawodowej uczestników warsztatów terapii zajęciowej, aktywizacja zatrudnienia osób niepełnosprawnych oraz osób starszych w podmiotach ekonomii społecznej o solidarnej, w tym wsparcie zatrudnienia osób niepełnosprawnych na chronionym i otwartym rynku pracy,

- solidarne społeczeństwo realizowane m.in. poprzez budowanie marki ekonomii społecznej i solidarnej, w tym jej popularyzację wśród opinii publicznej.
- Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku. W Strategii wskazuje się na nowy model rozwoju regionalnego, zwany modelem funkcjonalnym. Ma on przyczynić się do zrównoważonego rozwoju województwa i opowiadać na zidentyfikowane wyzwania, które stoją przed Wielkopolską w najbliższym czasie. Został on tak zaprojektowany, aby zapewnić rozwój województwa jako społecznie, gospodarczo i terytorialnie zrównoważony obraz, dzięki któremu efektywnie będą rozwijane oraz wykorzystywane miejscowe zasoby i potencjały wszystkich obszarów województwa.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Książ Wlkp. wpisuje się w następujące cele operacyjne:

- rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu,
- wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Śremskim na lata 2021 – 2027, w której wyznaczone cele strategiczne i operacyjne, a także kierunki działań są w pełni kompatybilne z celami niniejszej Strategii. Do najistotniejszych celów należy zaliczyć:
 1. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób z niepełnosprawnościami, starszych, przewlekle chorych oraz sprawców przemocy w rodzinie, poprzez następujące działania:
 - zwiększenie dostępności informacji o usługach Powiatowego Urzędu Pracy w Śreмі,
 - informowanie osób z niepełnosprawnościami o przysługujących im prawach i uprawnieniach poprzez prowadzenie działań informacyjno - edukacyjnych,
 - udzielanie wsparcia osobom z niepełnosprawnościami i ich opiekunom poprzez kompleksowe poradnictwo m. in. psychologiczne, prawne itp.,

- umożliwienie osobom z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunom skorzystanie z usług Asystenta Osobistego Osoby Niepełnosprawnej oraz opieki wytchnieniowej,
 - wspieranie organizacji pozarządowych w realizowanych przez nie działaniach na rzecz osób z niepełnosprawnościami,
 - podejmowanie działań edukacyjnych nakierowanych na utrzymanie zdrowia oraz wzmacnianie odpowiedzialności za zdrowie,
 - umożliwienie uczestnictwa ludzi starszych w życiu społecznym poprzez: organizację wyjazdów, spotkań edukacyjnych, kulturalnych, sportowych, działalność klubów seniora, wspieranie twórczości artystycznej,
 - upowszechnienie informacji w zakresie bazy podmiotów realizujących oddziaływanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
 - Uczestnictwo w szkoleniach pracowników pomocy społecznej.
2. Rozwój aktywności obywatelskiej, poprzez:
- wzmocnienie roli pracownika socjalnego, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, asystenta rodziny jako profesjonalisty działającego na rzecz pełniejszej integracji społecznej poprzez systematyczne doszkącanie oraz rozwój kadry,
 - projektowanie i wdrażanie nowych rozwiązań organizacyjnych oraz instrumentów i programów służących podniesieniu jakości świadczonych usług przez instytucje pomocy społecznej,
 - inspirowanie społeczności lokalnej do tworzenia własnych systemów wsparcia i pomocy różnym grupom społecznym.
- Strategia Rozwoju Gminy Książ Wlkp. na lata 2021 – 2030, która jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju samorządu w perspektywie do 2030 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne, czy środki finansowe. Jest ona spójna z dokumentami wyższego rzędu – Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku oraz Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030 i wyznacza ramy dla

planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Książ Wlkp. całkowicie wpisuje się w wyznaczone w powyższym dokumencie cele i pozostaje w spójności z misją i wizją określoną w lokalnej Strategii Rozwoju.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Książ Wlkp. stanowi podstawę do podejmowania zintegrowanych działań rozwojowych w sferze polityki społecznej na terenie Gminy. Dokument ten ma służyć realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany lub poprawy tych stanów rzeczy (zjawisk występujących w obrębie danej społeczności), które oceniane są negatywnie. Dokument obejmuje w szczególności działania publicznych instytucji i innych jednostek zajmujących się kwestiami społecznymi w celu poprawy warunków i zaspokojenia potrzeb osób i rodzin.

Należy pamiętać, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Książ Wlkp. na lata 2023 – 2028 nie jest jedynym dokumentem w obszarze polityki społecznej, którego treść będzie dotyczyła mieszkańców. Analiza dokumentów programowych i strategicznych, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim oraz powiatowym pozwoliła na skuteczniejsze programowanie działań na poziomie lokalnym.

2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY KSIĄŻ WLKP.

2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY KSIĄŻ WLKP.

Zgodnie ze Statutem Gminy Książ Wielkopolski z dnia 24 września 2018r. gmina jest podstawową jednostką lokalnego samorządu terytorialnego, powołaną dla organizacji życia publicznego na swoim terytorium. Wszystkie osoby, które zamieszkują na obszarze Gminy, z mocy ustawy o samorządzie gminnym, stanowią wspólnotę samorządową, realizującą swoje zbiorowe cele lokalne. Gmina Książ Wlkp. położona jest w Powiecie Śremskim, w Województwie Wielkopolskim i obejmuje obszar 147,9km². Siedzibą organów gminy jest miasto Książ Wielkopolski, a w jej skład wchodzi 21 jednostek pomocniczych w formie sołectw. Podstawowy instrument długofalowego zarządzania Gminą stanowi Strategia Rozwoju Gminy Książ Wielkopolski na lata 2021-2030. Jest to dokument, w którym zdiagnozowano aktualną sytuację społeczno - gospodarczą oraz zwrócono uwagę zarówno na mocne strony, jak i obszary problemowe.

Charakterystykę Gminy, z uwzględnieniem jej mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń najlepiej prezentuje analiza SWOT, która została sporządzona na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Książ Wlkp. Powyższe narzędzie do diagnozy strategicznej zamieszczone zostaje również w niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, ponieważ doskonale obrazuje silne i słabe strony funkcjonowania samorządu, wynikające z otoczenia wewnętrznego, a także przedstawia szanse i zagrożenia dla jej rozwoju płynące z otoczenia zewnętrznego, pozwalając określić ich wzajemne oddziaływanie.

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
- o bliskość terenów leśnych - o wysokie walory turystyczne i wypoczynkowe (bliskość rzeki Warty, jezioro Jarosławskie wraz z istniejącą infrastrukturą turystyczną) - o wysoki stopień zwodociągowania Gminy - o wydajne stacje uzdatniania wody - o wsparcie Gminy w zakresie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków - o brak większych instalacji obciążających środowisko - o niskie bezrobocie - o wysoka dostępność opieki przedszkolnej - o duża aktywność Centrum Kultury oraz włączenie placówki w integrację mieszkańców - o bogata oferta kulturalna - o akcentowanie przez Gminę lokalnej historii, kultywowanie tradycji - o wysoka dostępność infrastruktury sportowej - o duża aktywność klubów sportowych - o dobry stan techniczny budynków użyteczności publicznej (budynek Urzędu Miejskiego, świetlice wiejskie, szkoły) - o dbałość o estetykę centrum miasta - o funkcjonowanie Posterunku Policji na terenie Gminy - o duża aktywność lokalnych stowarzyszeń i organizacji pozarządowych	- o niekorzystne położenie komunikacyjne (w oddaleniu od większych miast i szlaków komunikacyjnych) - o brak linii kolejowej - o brak obwodnicy - o rozlewanie się zabudowy na skutek niskiego pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego oraz duża ilość wniosków o wydanie warunków zabudowy - o średnia jakość dróg gminnych - o duża ilość dróg wewnętrznych - o niska estetyka terenów wokół jeziora Jarosławskiego - o niewykorzystany potencjał terenów wzdłuż rzeki Warty - o niewiele dużych zakładów pracy - o niski stopień skanalizowania Gminy - o niska dostępność do sieci gazowej - o zmniejszający się udział odpadów segregowanych w ogólnej ilości odpadów - o zwiększająca się ilość produkowanych odpadów na mieszkańca - o brak monitoringu stanu jakości powietrza - o mała ilość ścieżek rowerowych - o niski stopień upowszechnienia edukacji żłobkowej - o utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów - o zmniejszanie się liczby lokali komunalnych - o wyniki egzaminów państwowych niższe od średniej powiatowej

SZANSE	ZAGROŻENIA
- o wysoki przyrost naturalny - o dostępność terenów inwestycyjnych, w tym lokalizacja Specjalnej Strefy Ekonomicznej - o możliwość eksploatacji istniejących złóż surowcowych - o współpraca z G.EN.GAZ ENERGIA w zakresie gazyfikacji Gminy - o duża liczba turystów odwiedzających Gminę - o zawarcie umowy na odprowadzanie ścieków z części Gminy do oczyszczalni ścieków w Cielczy - o wznowienie ruchu kolejowego na nieczynnej linii kolejowej nr 369 relacji Mieszków – Śrem – Czempin - o trendy w prowadzeniu aktywnego trybu życia (bieganie, wycieczki pieszo-rowerowe) - o zwiększająca się świadomość ekologiczna i rozwój alternatywnych źródeł energii - o duże zainteresowanie mieszkańców odnawialnymi źródłami energii - o dofinansowania wewnętrzne i zewnętrzne wspierające rozwój OZE (program „Czyste powietrze”) i wymianę pieców - o dofinansowanie zewnętrzne inwestycji dotyczących małej retencji - o dofinansowania zewnętrzne związane z rozszerzaniem oferty dla najmłodszych i seniorów (programy „Maluch+”, „Senior+”) - o funkcjonowanie Klubu Seniora - o przynależność Gminy do związków i stowarzyszeń międzygminnych, których celem są działania na rzecz rozwoju regionu - o współpraca z francuskim Kantonem La Guerche de Bretagne	- o spadek liczby mieszkańców (duża liczba wymeldowań) - o starzejące się społeczeństwo - o ucieczka osób młodych z obszarów wiejskich do większych miast - o zmiany klimatyczne powodujące ryzyko wystąpienia suszy i powodzi - o trudność w znalezieniu odpowiedniego inwestora dla terenów inwestycyjnych - o rozdrobniony podział własnościowy terenów wokół jeziora Jarosławskiego - o długa procedura opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwagi na procedurę odrolnienia i odlesienia - o zwiększanie się kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi - o zmniejszanie się stopnia pokrycia wydatków na oświatę subwencją oświatową

Rysunek 2. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej, *Strategia Rozwoju Gminy Książ Wlkp. na lata 2021-2030*, s. 19-20

Najważniejsze kierunki rozwoju zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ukazuje jej misja i wizja. Misja Gminy koncentruje się na podstawowych wartościach, które przyświecają władzom Gminy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych i brzmi: *„Gmina Książ - wierna tradycjom, ludźmi silna, krajobrazowo różnorodna i przedsiębiorczo prężna”*.

Wizja to z kolei obraz Gminy, który ma być efektem realizowania strategii, przy czym w lokalnym dokumencie została ona sformułowana w następującym brzmieniu: *„Książ Wielkopolski to dynamicznie rozwijająca się Gmina, łącząca tradycje z nowoczesnością, wdrażającą innowacyjne rozwiązania technologiczne, otwarta na inwestorów i związany z nimi rozwój gospodarczy, o silnym zaangażowaniu społecznym i trosce o historię i lokalne dziedzictwo, przejawiająca dbałość o przestrzeń, środowisko i bezpieczeństwo mieszkańców”*.

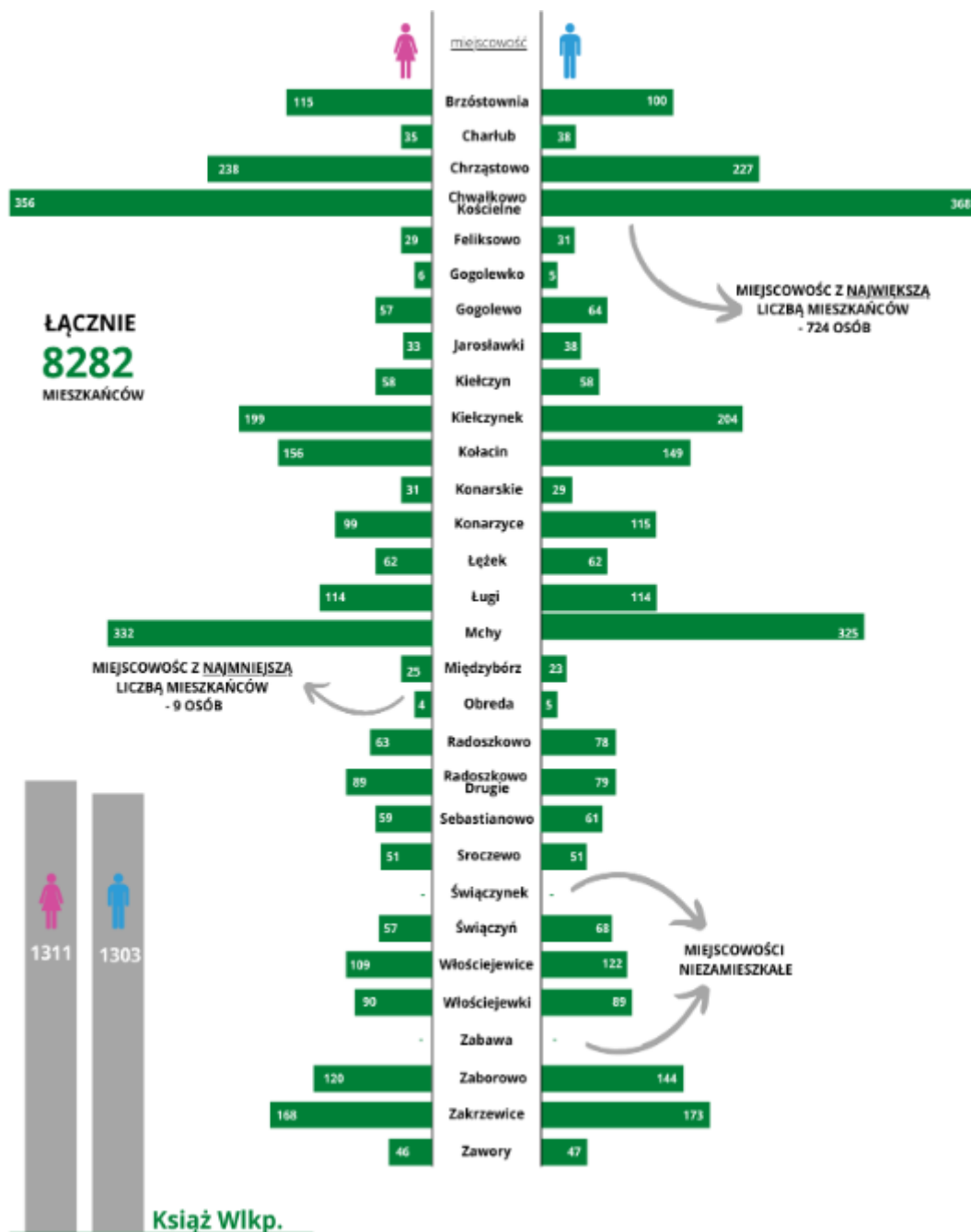
Jeden z celów strategicznych wyróżnionych w Strategii Rozwoju Gminy Książ Wlkp. mówi o stworzeniu kompleksowej oferty społecznej wzmacniającej aktywność mieszkańców, w ramach której przewidziane jest przeciwdziałanie problemom i wykluczeniu społecznemu oraz rozwój polityki senioralnej. Władzę planują zwiększenie liczby lokali komunalnych i socjalnych, wprowadzenie oferty spotkań terapeutycznych, organizację programów aktywizacji zawodowej i społecznej, rozwój polityki prorodzinnej, uruchomienie wolontariatu dla potrzebujących.

2.2. DEMOGRAFIA

Według danych pochodzących z rejestrów Ewidencji Ludności, w 2021 roku liczba mieszkańców gminy Książ Wlkp. zameldowanych na pobyt stały wyniosła 8282 osoby, w tym 4112 kobiet i 4170 mężczyzn. Na finiszu 2021 roku, miasto Książ Wlkp. zamieszkiwało 2614 obywateli, a tereny wiejskie - 5668 osób. Porównując do roku 2020, odnotowano dwucyfrowy spadek liczby ludności gminy (ubyło 84 mieszkańców, w tym 32 przedstawicielki płci żeńskiej i 52 przedstawicieli płci męskiej). Tendencję spadkową zanotowano zarówno w mieście, gdzie ubyło 53 mieszkańców, jak i na terenach wiejskich. Na wsiach liczba ludności zmniejszyła się o 31 osób. Najliczniejszą - poza Książem - miejscowością w gminie Książ Wlkp. (i nie zmienia się to już od lat) było Chwałkowo Kościelne z liczbą 724 mieszkańców. Najmniej liczebna z kolei (i to również nie uległo

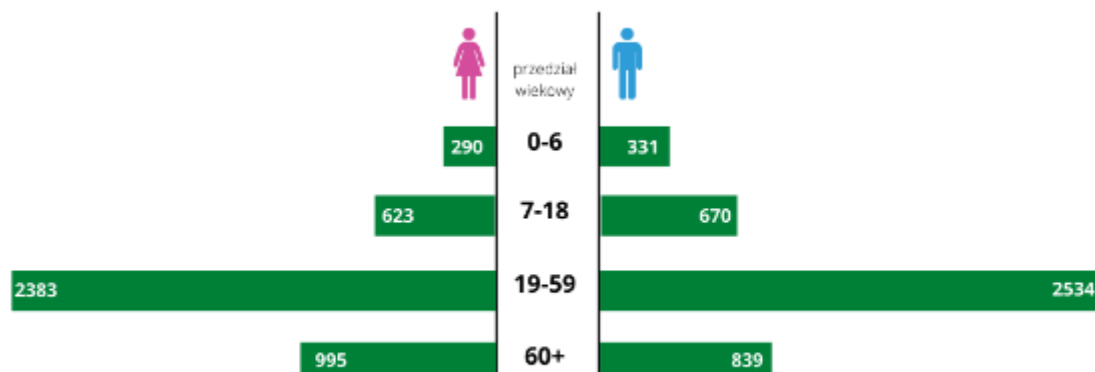
zmianie) - poza osadami Świączynek i Zabawa, gdzie w dalszym ciągu brak było osób zameldowanych - pozostała licząca zaledwie 9 mieszkańców - Obreda.

To, jak przedstawiała się struktura liczebna ludności w poszczególnych miejscowościach gminy Książ Wlkp. na ostatni dzień 2021 roku, obrazuje poniższy wykres.

Rysunek 3. Wykres prezentujący strukturę liczebną ludności w poszczególnych miejscowościach gminy Książ Wlkp., Raport o stanie Gminy Książ Wlkp. za 2021r., s.7.

Dokonując porównawczej analizy grup wiekowych, jak pokazuje poniższe zestawienie, w roku 2021 największą część książkiej populacji stanowili mieszkańcy w wieku 19-59 lat, dalej 60+, następnie młodzież szkolna, by wykres zamykali najmłodsi obywatele. Choć analiza ta wypadła podobnie jak w roku 2020, to jednak całość pokazuje smutną konkluzję o starzeniu się (także) książkiego społeczeństwa, z niestety ujemną (co wynika również z danych ukazanych na kolejnych stronach opracowania), demografią.

Rysunek 4. Analiza grup wiekowych w 2021r. w gminie Książ Wlkp., *Raport o stanie Gminy Książ Wlkp. za 2021r.*, s.9.

2.3. SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc społeczna zajmuje ważne miejsce w systemie polityki społecznej i zabezpieczenia społecznego. Jej rola ciągle wzrasta, gdyż zakres podmiotowy i przedmiotowy udzielanych świadczeń ulega systematycznemu rozszerzeniu.

Zadania z zakresu pomocy społecznej na rzecz mieszkańców gminy Książ Wlkp. realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Książu Wlkp. Jednostka ta utworzona została na podstawie Uchwały Nr XIII/50/90 Rady Narodowej Miasta i Gminy w Książu Wlkp. z dnia 6 kwietnia 1990 roku. Obecny model pomocy społecznej ukształtowała ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Według ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej,

współpracując w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, kościołem katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem lokalnym osób i rodzin. Zasadniczym celem działania pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna w miarę możliwości doprowadza do życiowego usamodzielnienia się osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Katalog świadczeń przyznawanych i wypłacanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej jest bardzo szeroki. Do najczęściej przyznawanej formy wsparcia z zakresu pomocy społecznej w 2021r. zaliczyć można:

- dożywianie (w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”) – z tej formy wsparcia skorzystało łącznie 162 osób,
- zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe - z tej formy pomocy skorzystało 65 rodzin, wypłacono 102 świadczenia z przeznaczeniem między innymi na zakup opału, żywności, obuwia i odzieży, przedmiotów użytku domowego, leków, środków czystości, remont mieszkania,
- zasiłki okresowe, w ramach których wypłacono 57 świadczeń dla 15 rodzin,
- zasiłki stałe - z tej formy pomocy skorzystało 16 osób, z czego 14 były to osoby samotnie gospodarujące i 2 osoby pozostające w rodzinie. Ogółem wypłacono 180 świadczeń.

Coraz istotniejszym i coraz częściej oczekiwanym zadaniem pomocy społecznej jest praca socjalna, rozumiana jako działalność zawodowa, skierowana na wsparcie osób i rodzin we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Są to zadania trudne i bardzo złożone, wymagające bowiem uwzględnienia nie tylko aktualnych, doraźnych potrzeb osób i rodzin, lecz także włączenia się w realizację takiego modelu pomocy środowiskowej, który polega na

mobilizowaniu osób i rodzin do aktywnego radzenia sobie z problemami przy wykorzystaniu lokalnego potencjału.

Pełna realizacja zadań w zakresie pomocy społecznej jest możliwa tylko w partnerskim współdziałaniu z otoczeniem, tj. oświatą, służbą zdrowia, sądem, policją, prokuraturą, kościołami. Zależy też od aktywności społecznej przejawiającej się np. w inicjatywach, istnieniu i działaniu organizacji pozarządowych w zakresie pomocy społecznej. O jakości świadczonych usług przez instytucje pomocy społecznej decyduje nie tylko zatrudniona kadra, ale również wykształcenie, przygotowanie do wykonywania pracy oraz stałe doksztalcanie. Nieustanne zmiany przepisów prawnych, nowe obszary działań, które są powierzane jednostkom samorządu terytorialnego powodują konieczność uzupełniania wiedzy przez pracowników służb społecznych. Pracownicy poszczególnych instytucji są zobowiązani do stałego podnoszenia swoich kwalifikacji zawodowych.

W 2021r. w Gminie Książ Wielkopolski z pomocy społecznej korzystało 761 osób. Najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną w 2021 roku były kolejno: długotrwała choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, bezrobocie.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2017 – 2021 w porównaniu do liczby mieszkańców gminy Książ Wlkp.

Rok	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba mieszkańców gminy	8564	8536	8495	8366	8282
Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia	268	178	166	139	130
Liczba rodzin objętych pracą socjalną (ogółem)	462	343	314	412	483

Tabela 1. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2017 – 2021, źródło: opracowanie własne OPS w Księżu Wlkp.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje również zadania spoza zakresu pomocy społecznej, w tym:

- prowadzi wypłatę dodatków mieszkaniowych – w 2021r. dodatki mieszkaniowe otrzymało 28 ksiąskich rodzin,
- realizuje świadczenia rodzinne – w 2021r. z tej formy skorzystały 243 rodziny,
- przyznaje i wypłaca świadczenia opiekuńcze – w 2021r. objęto świadczeniami 335 rodziny,
- do maja 2021r. prowadził wypłatę świadczeń wychowawczych oraz świadczenia „Dobry start” – korzystało 980 rodzin,
- świadczeń z funduszu alimentacyjnego – w 2021r. korzystało 19 rodzin,
- prowadzi postępowania wobec dłużników alimentacyjnych,
- realizuje zadania z zakresu wspierania rodziny oraz zadania związane z programem Karta Dużej Rodziny,
- od sierpnia 2022r. realizuje ustawę o dodatku węglowym, a od września 2022r. ustawę o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw.

2.4. SYSTEM WSPARCIA RODZIN

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem życia każdego człowieka, a przede wszystkim dziecka. Ze względu na rolę jaką pełni w przekazywaniu norm i wartości własnemu potomstwu, funkcje jakie spełnia oraz swą działalność na rzecz swoich członków, stawia ją na najwyższej pozycji w systemie społecznym. Współczesne rodziny stają przed procesami przemian demograficznych i społecznych, które oddziałują na jakość i styl życia wszystkich jej członków. Bardzo częstym zjawiskiem występującym w dzisiejszych czasach jest dysfunkcjonalność rodziny, przejawiająca się niedostatecznym wypełnianiem swoich funkcji, nie wywiązywaniem się z obowiązków względem swoich dzieci i innych członków, nieumiejętnością pomyślnego rozwiązywania własnych problemów i sytuacji kryzysowych. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny odbija się na życiu dziecka, prowadząc do zaburzeń w rozwoju fizycznym, intelektualnym, moralnym i osobowościowym, a także do nasilającego

się zjawiska demoralizacji, co w następstwie rodzi wzrost przestępczości wśród dzieci i młodzieży.

Polityka społeczna państwa wskazuje na potrzebę systemowych rozwiązań w zakresie wsparcia rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, mieszczących się w formule zintegrowanych i interdyscyplinarnych działań. Zadania z zakresu pomocy społecznej oraz kreowanie lokalnej polityki społecznej na terenie Gminy Książ Wlkp., koordynuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Książu Wlkp. Jest on inicjatorem działań o charakterze pomocowym, aktywizującym oraz integrującym różnorodne środowiska na rzecz wsparcia grup i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w Książu Wlkp. należy między innymi realizacja ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Jedną z przyczyn korzystania z pomocy Ośrodka jest bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, która może występować z innymi niekorzystnymi zjawiskami, tj. niepełną strukturą rodziny, wielodzietnością, ubóstwem, przemocą, czy też bezrobociem. W 2021r. 35 rodzin z gminy Książ Wlkp. było beneficjentami pomocy ze względu na bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Wśród nich znalazły się rodziny niepełne oraz rodziny wielodzietne.

Spośród szeregu rozwiązań uregulowanych ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, na uwagę zasługuje stanowisko asystenta rodziny. W założeniach twórców ustawy, zadaniem asystenta rodziny jest przede wszystkim udzielanie wsparcia rodzinom przeżywającym trudności związanych z opieką i wychowaniem małoletnich dzieci. Skupienie się na tych zagadnieniach przez posiadające odpowiednie kwalifikacje osoby, ma sprawić wzrost efektywności działań pomocy społecznej. Dlatego istotną cechą proponowanych rozwiązań jest stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Działania podejmowane w tym zakresie powinny zapewnić rodzinie taką pomoc, która wyeliminuje zagrożenie umieszczenia dziecka poza rodziną lub zapewni w miarę szybki powrót do rodziny biologicznej. Realizując zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Ośrodek Pomocy Społecznej w Książu Wlkp. zatrudnia 1 asystenta rodziny na podstawie umowy o pracę. W związku z trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wsparciem asystenta rodziny objęto:

Rok	Liczba rodzin	Liczba dzieci w rodzinach
2017	15	43
2018	14	38
2019	16	42
2020	11	31
2021	10	26

Tabela 2. Wykaz rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2017-2021, źródło: opracowanie własne OPS w Książu Wlkp.

Wspieranie rodziny prowadzone jest za jej zgodą i przy aktywnym jej udziale. Praca z rodziną realizowana jest zgodnie z opracowanym planem pracy z rodziną, we współpracy z jej członkami i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Plan pracy z rodziną odpowiadał na problemy rodzin i odnosił się zarówno do stwierdzonych deficytów jak i potrzeb oraz mocnych stron rodziny. Zaznaczyć należy, iż praca z rodzinami dysfunkcyjnymi jest procesem długofalowym, dlatego też asystent współpracuje z rodziną niekiedy kilka lat, w celu uzyskania poprawy funkcjonowania rodziny i nabycia niezbędnych umiejętności wychowawczych przez rodziców. We wszystkich rodzinach objętych pomocą asystenta występowały trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczej. Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych łączyła się często z innymi dysfunkcjami. W rodzinach występowało także zjawisko przemocy, zagrożenie niedostosowaniem społecznym małoletnich dzieci, uzależnienie od alkoholu, niepełnosprawności zarówno dzieci jak i rodziców.

2.5. PROBLEM UZALEŻNIEŃ

Problem uzależnień dotyczy głównie alkoholizmu i narkomanii. Z kwestią nałogu alkoholowego pracownicy socjalni spotykają się od wielu lat. Problem nadużywania alkoholu przez osoby korzystające z pomocy społecznej jest złożony i skomplikowany, ponieważ obok alkoholizmu występują także zaburzenia w relacjach między członkami rodziny, bezrobocie, ubóstwo, problemy wychowawcze i przemoc. Nadużywanie alkoholu stanowi dziś bezsprzecznie jeden z poważniejszych problemów w naszym społeczeństwie. Szerzące się zjawisko alkoholizmu dotyka wielu mieszkańców kraju i nie respektuje płci, wieku ani statusu intelektualnego. Jego rozmiary i niszczycielskie działanie dają się obserwować wśród klientów pomocy społecznej. Aby eliminować niekorzystny wpływ alkoholizmu na społeczność Gminy, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia. Ważną rolę odgrywają w tym procesie uchwalane przez Radę Miejską Gminne Programy Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Powyższe programy adresowane są do osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin oraz osób zagrożonych uzależnieniem. Obejmują również swoim zakresem osoby zagrożone problemem narkomanii, dzieci i młodzież, a także wszystkich, którzy doświadczają przemocy w rodzinie. Wykonywaniem zadań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz realizacją wspomnianego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zajmuje się w głównej mierze Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, którą powołuje Burmistrz. W Gminie Książ Wlkp. powyższa Komisja działa w czteroosobowym składzie i w 2021r., odbyła 13 posiedzeń, w ramach których podjęto następujące działania:

- skierowano 4 sprawy do Sądu Rejonowego w Śremie Wydział Rodzinny i Nieletnich o zastosowanie leczenia odwykowego,
- skierowano 6 spraw do biegłego sądowego celem wystawienia opinii w przedmiocie uzależnienia,
- przeprowadzono z 27 osobami, którzy przybyły na Komisję rozmowy w zakresie uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu.

W roku 2021 Komisja wydała 20 postanowień dotyczących sporządzenia opinii na sprzedaż napojów alkoholowych. Członkowie Komisji brali również czynny udział w posiedzeniach grup roboczych działających przy Zespole Interdyscyplinarnym. W ramach Gminnego Programu Profilaktycznego Gmina realizowała też cele, polegające na zwiększeniu dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu (Punkt Konsultacyjno - Informacyjny), a także udzielaniu rodzinom z problemem alkoholowym pomocy psychologicznej i prawnej oraz prowadzeniu profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży. Uwzględniając powyższe, należy podkreślić, że w 2021 roku były prowadzone zróżnicowane działania w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizujące skutki już istniejących. Zarówno zapisy programu, jak i doraźne działania Komisji mają przede wszystkim na celu zapobieganie tworzeniu się zjawisk patologicznych. Ponadto wszystkie te przedsięwzięcia pozwalają na wyrabianie pozytywnych nawyków aktywnego i zdrowego stylu życia – bez szkodliwych używek, kształtując zarazem właściwe postawy społeczne. Pod wpływem pandemii wirusa COVID-19 w naszą rzeczywistość wkradły się radykalne zmiany. Społeczna izolacja uwarunkowała wzrost zapadalności na różne schorzenia i zaburzenia psychiczne, co skutkuje większą podatnością na uzależnienia. Z koniecznością pozostawania w domach wiązała się nie tylko ograniczona możliwość utrzymywania kontaktów międzyludzkich, ale także dużo mniejsze możliwości podejmowania aktywności ruchowej i kontaktu z przyrodą, co stanowi kolejny niekorzystny czynnik, mający wpływ na zdrowie społeczeństwa. Działania Komisji pokazują, iż nawet w tak trudnych czasach pandemii można przeprowadzać działania integracyjne, przy zachowaniu wytycznych obowiązującego reżimu sanitarnego. Poprzez wsparcie finansowe zróżnicowanych przedsięwzięć, służących lokalnej społeczności, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ma pośrednio wpływ na kształtowanie właściwych postaw, wskazując jednocześnie osobom młodym, pochodzącym z rodzin, w których występują problemy z uzależnieniami, możliwość innego, alternatywnego zachowania i postępowania, a tym samym nie powielania szkodliwych i niewłaściwych rodzinnych wzorców zachowania. W oparciu o ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii w 2021 roku realizowano również gminny program profilaktyczny z zakresu przeciwdziałania zażywaniu narkotyków oraz innych środków odurzających. Polityka pomocy w przedmiotowym zakresie

prowadzona była w odniesieniu do ujętych w programie założeń. Zadania i sposoby realizacji Programu dostosowane były do potrzeb lokalnych i odpowiadały możliwościom prowadzenia określonych form pomocy z uwzględnieniem posiadanych zasobów instytucjonalnych i osobowych. Obok Urzędu Miejskiego w Książu Wlkp. realizatorami Programu była Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjno - Informacyjny w Książu Wlkp., Ośrodek Pomocy Społecznej w Książu Wlkp. oraz Powiatowa Komenda Policji w Śremie.

2.6. OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Niepełnosprawność według definicji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) to ograniczenie lub brak zdolności do wykonywania czynności w sposób lub w zakresie uważanym za normalny dla człowieka, wynikające z uszkodzenia i upośledzenia funkcji organizmu. Za osoby niepełnosprawne wg WHO uważa się osoby, które nie mogą samodzielnie, częściowo lub całkowicie, zapewnić sobie możliwości normalnego życia indywidualnego i społecznego na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia fizycznego lub psychicznego sprawności.

Zgodnie z przepisami ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych „niepełnosprawność” oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych, z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. W Polsce obowiązują dwa rodzaje orzecznictwa, regulowane odrębnymi ustawami i prowadzone przez różne instytucje:

- do celów rentowych – orzeczenie o niezdolności do pracy, wydawane jest przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych i stanowi podstawę ubiegania się o rentę;
- do celów pozarentowych – orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (znacznym, umiarkowanym lub lekkim) wydawane przez powiatowy zespół orzekania o niepełnosprawności osobie, która ukończyła 16 rok życia.

Orzeczenie pozwala korzystać ze wszystkich uprawnień osób niepełnosprawnych oprócz renty. Osoba do 16 roku życia może uzyskać orzeczenie o niepełnosprawności bez określenia jego stopnia.

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych są zadaniem ogólnospołecznym. Założeniem polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych jest dążenie do kompleksowego działania, uwzględniającego potrzeby fizyczne, psychiczne, społeczne, duchowe niepełnosprawnego obywatela i stwarzanie możliwości integracji ze społeczeństwem. Ważnym elementem ogólnej wiedzy o problemach osób niepełnosprawnych jest rozpoznanie materialnych warunków życia w ich gospodarstwach domowych. Choć funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami jest przede wszystkim zdeterminowane rodzajem i nasileniem ograniczeń zdrowotnych, to inne wymiary ich sytuacji i możliwości życiowych są w dużej mierze określone przez poziom warunków materialnych. Wielkość i standard mieszkania, wyposażenie w przedmioty trwałego użytku oraz przystosowanie mieszkania do potrzeb osób niepełnosprawnych warunkuje stan zdrowia, możliwości radzenia sobie w sytuacji choroby czy kalectwa oraz możliwości domowej rehabilitacji. Sytuacja finansowa wyznacza w dużej mierze możliwość leczenia i rehabilitacji, odpłatnej opieki, zakup leków lub sprzętów ułatwiających, a często umożliwiających codzienne funkcjonowanie. Liczba osób niepełnosprawnych oraz różnorodność problemów, jakie rodzi niepełnosprawność sprawia, że grupa ta powinna zajmować szczególne miejsce w systemie pomocy społecznej w celu wyrównywania ich szans w środowisku lokalnym. Jako najważniejsze problemy osób niepełnosprawnych i ich rodzin można wymienić: trudną sytuację materialną rodzin, w których występuje dysfunkcja niepełnosprawności (powodując, że stanowią one jedną z najliczniejszych grup ubiegających się o świadczenia), zbyt wysokie koszty leków oraz ograniczone możliwości leczenia i rehabilitacji, a także częste pozostawianie przez rodzinę w środowisku bez zapewnienia należytej opieki. W Gminie Książ Wlkp. w 2021r. niepełnosprawność stanowiła drugą, tuż za długotrwałą lub ciężką chorobą, przesłankę do udzielenia pomocy. Obie powyżej wymienione są ze sobą ściśle związane.

Na podstawie zapisów ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych Powiat Śremski przy wsparciu środków PFRON realizuje zadania mające na celu wspieranie osób z niepełnosprawnościami w codziennym funkcjonowaniu

i wypełnianiu ról społecznych, zawodowych, rodzinnych. Mimo podejmowania ww. działań, niepełnosprawność w dalszym ciągu jest czynnikiem wpływającym na osłabienie relacji społecznych, a więc izolację osób z niepełnosprawnościami. Duży wpływ na ograniczenie w kontaktach osób z niepełnosprawnościami miała i nadal ma pandemia COVID-19, która w skuteczny sposób uniemożliwiła tym osobom korzystanie z wsparcia np. w postaci udziału w turnusach rehabilitacyjnych, organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki.

2.7. BEZROBOCIE

Równowaga lokalnego rynku pracy to jeden z najważniejszych celów polityki rozwoju społeczno-gospodarczej każdej gminy, tak w wymiarze czasu bieżącego jak i w wymiarze wielu lat. Bezrobocie dotyka znaczną liczbę mieszkańców gminy korzystających z pomocy społecznej oraz pociąga za sobą cały szereg problemów. Pomocą dla osób bezrobotnych z terenu Gminy Książ Wlkp. zajmuje się głównie Powiatowy Urząd Pracy w Śremie. Działania PUP wspierane są również przez Urząd Miejski w Książu Wlkp. i jednostki organizacyjne, które starają się doraźnie pomóc poprzez organizowanie staży zawodowych, prac interwencyjnych czy też robót publicznych.

Bezrobocie często jest przyczyną izolacji społecznej, powoduje obniżenie poczucia własnej wartości oraz utraty autorytetu w rodzinie. Stres i utrata stabilizacji powodują często niemożność podejmowania racjonalnych, a niekiedy jakichkolwiek decyzji. Pojawia się wtedy często apatia i zniechęcenie. Zdarza się, że długotrwałym bezrobociem objęci są wszyscy dorośli członkowie rodziny. W rodzinach takich występują często dodatkowe problemy, takie jak nieumiejętność przystosowania się do zmieniających się zasad funkcjonowania na rynku pracy, bierność i towarzyszące często tym zjawiskom patologie, głównie nadużywanie alkoholu. Zgodnie z definicją zawartą w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, osoba bezrobotna to osoba niezatrudniona i niewykonująca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli jest osobą niepełnosprawną, zdolną i gotową do podjęcia zatrudnienia, co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nie ucząca się w szkole, z wyjątkiem szkół dla dorosłych lub szkół wyższych w systemie niestacjonarnym, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania

powiatowym urzędzie pracy oraz poszukująca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Z danych GUS za 2021r. wynika, że 61,3% mieszkańców gminy Książ Wielkopolski stanowią osoby w wieku produkcyjnym, 21,2% w wieku przedprodukcyjnym, a 17,5% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. W gminie Książ Wielkopolski w 2020r. na 1000 mieszkańców pracowały 152 osoby. 48,9% wszystkich pracujących ogółem stanowiły kobiety, a 51,1% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Książ Wielkopolski wynosiło w 2020 roku 3,1% (4,7% wśród kobiet i 1,8% wśród mężczyzn). Porównując z latami poprzednimi, począwszy od roku 2004 gdy wynosiło 18,8%, roku 2012 – 12,1% i roku 2019 – 3,2%, można zauważyć znaczący spadek na przestrzeni tych lat, co jest optymistyczne zwłaszcza w odniesieniu do stopy bezrobocia w Wielkopolsce, która w 2020r. wynosiła 3,7%.

2.8. ZJAWISKO PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc w rodzinie stanowi jeden z poważniejszych problemów społecznych. W wymiarze ilościowym każdego roku niemal 90 tys. osób w Polsce doświadcza przemocy. Zdecydowana większość aktów przemocy jest ukrywana i niewykrywalna. Przemoc w rodzinie jest nie tylko zatajana przez fizyczną barierę ścian domów, ale również przez opór samych członków rodziny co do ujawniania problemu. W przypadku interwencji dotyczących przemocy w rodzinie stosowana jest procedura „Niebieskie Karty”, która jest realizowana przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Działania interwencyjne mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta zjawiskiem przemocy w rodzinie. W roku 2021 w Gminie Książ Wlkp. odbyły się 4 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego. Do Zespołu w tym czasie wpłynęło 17 „Niebieskich Kart - A”, w tym 7 „Niebieskich Kart - A” złożonych przez Policję, 6 „Niebieskich Kart - A” sporządzonych przez pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej, 3 „Niebieskie Karty” - A sporządzone przez pedagogów szkolnych oraz 1 - przez lekarza rodzinnego. Łącznie w 2021 roku procedurą „Niebieskie Karty” objęte zostały 24 rodziny. Sporządzonych zostało 12 „Niebieskich Kart - C” - z ofiarami przemocy oraz 12 „Niebieskich Kart - D” - ze sprawcą przemocy.

Liczba sprawców przemocy, wobec których procedura była prowadzona w 2021 roku sięgnęła 24 osób. Do realizacji działań w ramach procedury "Niebieskie Karty" powołane zostały 4 Grupy Robocze, które łącznie odbyły 75 spotkań.

Osoby doznające przemocy z Gminy Książ Wlkp., mogą uzyskać pomoc specjalistyczną na terenie powiatu śremskiego w następujących instytucjach:

- Prokuratura Rejonowa w Śremie,
- Komenda Powiatowa Policji w Śremie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Książu Wlkp.,
- Zespół Interdyscyplinarny w Gminie Książ Wlkp.,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Książu Wlkp.,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Śremie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Śremie,
- Przychodnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia w Śremie.

W związku z powyższym, stwierdzić należy, iż istnieje duże zapotrzebowanie na realizację działań profilaktycznych w zakresie przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez organizację warsztatów, prelekcji w szkołach, szkoleń dla pracowników służb społecznych podnoszących ich poziom wiedzy. Ponadto należy stale pracować ze sprawcami przemocy poprzez realizację programu korekcyjno-edukacyjnego oraz psychologiczno-terapeutycznego w celu zmniejszenia ryzyka powrotu do zachowań polegających na stosowaniu przemocy wobec członków rodziny.

2.9. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Kluczowym wyzwaniem w ostatnich latach staje się proces starzenia się społeczeństwa. Nasz kraj należy do państw o najwyższym oczekiwanym trwaniu życia w Europie Środkowo-Wschodniej (w 2018 roku dla ludności Wielkopolski wynosiło ono: dla mężczyzn 73,8 lat, zaś dla kobiet 81,7 lat). W konsekwencji, w strukturze demograficznej zwiększa się udział osób starszych, co wymaga zintensyfikowania działań w zakresie pomocy i wsparcia dla tej kategorii wiekowej. Starzejące się społeczeństwo, a co za tym idzie wzrastająca liczba osób z niepełnosprawnościami, często też opiekuńcza niewydolność

rodzin wobec dorosłych osób niesamodzielnych, wymagać będzie wysokich nakładów finansowych na zapewnienie im opieki i całodobowego lub dziennego wsparcia. Na wyzwania związane ze starzeniem się populacji nakładają się przemiany w obrębie współczesnej rodziny. Spadek liczby zawieranych małżeństw, wzrost liczby małżeństw zakończonych rozwodem, niski współczynnik dzietności czy zwiększone saldo migracji wpływają na malejący potencjał opiekuńczy w najbliższym otoczeniu, co w przyszłości może skutkować nasileniem się problemów związanych z zapewnieniem właściwej opieki osobom starszym. Do tej pory w Polsce to najbliższa rodzina stanowiła i nadal stanowi najważniejsze źródło wsparcia dla seniorów zarówno na wsi, jak i w miastach. W ramach pomocy środowiskowej osobom samotnym, starszym, niepełnosprawnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a były jej pozbawione Ośrodek Pomocy Społecznej udziela wsparcia w zakresie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Usługi opiekuńcze obejmują:

- pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych podopiecznego: robienie niezbędnych zakupów, przygotowanie posiłku lub jego dostarczenie z punktu gastronomicznego, karmienie podopiecznego jeżeli tego wymaga, bieżące prace porządkowe w mieszkaniu podopiecznego lub części mieszkania użytkowanej przez podopiecznego, mycie naczyń, pranie ubrań i bielizny podopiecznego, palenie w piecu,
 - opiekę higieniczną: pomoc w utrzymywaniu higieny osobistej podopiecznego, zmiana bielizny osobistej i pościelowej, ubieranie chorego,
 - pielęgnację podopiecznego: pomoc przy załatwianiu potrzeb fizjologicznych, zmiana opatrunków, zapobieganie w powstawaniu odleżyn, pomoc w ułożeniu chorego w łóżku, zmianie pozycji chorego w łóżku, pomoc w poruszaniu się chorego po mieszkaniu, zamawianie wizyt lekarza, pielęgniarki,
 - zapewnienie w miarę możliwości kontaktu z otoczeniem: zamawianie wizyt duchownych u podopiecznego, wysyłanie korespondencji, załatwienie drobnych spraw urzędowych, wyjście z podopiecznym na spacer, dostarczenie prasy i książek.
- Usługi świadczone przez opiekunki przyczyniają się do utrzymania odpowiedniego poziomu życia osób starszych, które w codziennym życiu doświadczają ograniczeń w zaspokajaniu podstawowych i niezbędnych potrzeb w miejscu zamieszkania, a poprzez to w dłuższej perspektywie przyczyniają się do opóźnienia momentu umieszczenia w placówkach

całodobowej opieki. W 2021r. w gminie Książ Wlkp. 20 osób korzystało ze wsparcia w formie usług opiekuńczych i 3 osoby w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, co stanowiło dwukrotność liczby osób korzystających z tej formy pomocy w 2017r.

Postępujący proces starzenia się populacji, zwiększający się udział osób starszych w społeczeństwie, w tym osób wymagających wsparcia oraz niewysoki status ekonomiczny seniorów, w szczególności osób samotnych to czynniki, które powodują, że usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania to forma usług społecznych o coraz większym zasięgu. Wsparcie świadczone w miejscu zamieszkania osób starszych nie zawsze okazuje się wystarczające i wymagane jest zapewnienie całodobowej opieki w postaci umieszczenia w domu pomocy społecznej. W 2021r. 9 osobom z gminy Książ Wlkp. udzielono pomocy w formie dofinansowania do kosztów pobytu w domach pomocy społecznej. W gminie Książ Wlkp. podejmowane są również działania przyczyniające się do zmiany jakości życia mieszkańców po 60 roku życia, umożliwiając atrakcyjne spędzanie czasu wolnego i rozwój zainteresowań, a także przeciwdziałające izolacji i wykluczeniu społecznemu.

Wychodząc naprzeciw potrzebom osób starszych, w 2020r. powstał Książski Klub Seniora w ramach Programu Wieloletniego „SENIOR+” na lata 2015-2020. Organizacja na terenie Gminy Książ Wlkp. usług na rzecz osób starszych, w tym funkcjonowanie Klubu „Senior+” jest jednym z zadań priorytetowych. Książski Klub Seniora jest miejscem, w którym osoby starsze, nie tylko mogą rozwijać swoje zainteresowania i pasje, zadbać o aktywność fizyczną, ale - co równie ważne - integrować się ze swoimi rówieśnikami. Na ostatni dzień 2021 roku Klub liczył 12 członków, którzy regularnie spotykali się we wtorki i piątki każdego tygodnia. Uczestnikom Książskiego Klubu Seniora zagwarantowana jest możliwość nieodpłatnego korzystania z:

- usług sportowych: zajęcia aquaaerobiku na obiekcie sportowym w Śremie, zajęcia fitness, nordic walking, wycieczki rowerowe,
- działań edukacyjnych: spotkania dot. profilaktyki m.in. z ratownikiem medycznym, specjalistą zdrowia publicznego,
- warsztatów: warsztaty rękodzieła, warsztaty kulinarne,

- wydarzeń muzycznych: karaoke, śpiew przy akompaniamencie na świeżym powietrzu,
- wydarzeń kulturalno - oświatowych: udział w wydarzeniach kulturalnych w regionie, wyjazd do kina, spotkania z przedszkolakami,
- zajęć ogólnorozwojowych: ćwiczenia pamięci, ćwiczenia sprawności.

Poniżej logo Książskiego Klubu Seniora.

Rysunek 5. Logo Książskiego Klubu Seniora, źródło: Urząd Miejski w Książu Wlkp.

2.10. KULTURA

W gminie Książ Wlkp. animatorem życia kulturalnego jest Centrum Kultury. Centrum Kultury Książ Wlkp. jest instytucją, która realizuje zadania z zakresu kultury (Ośrodek Kultury), czytelnictwa (Biblioteka Publiczna), tradycji i historii (Izba Regionalna) oraz sportu i turystyki (Tereny Rekreacyjne w Jarosławkach). Prowadzi ono różnorodną działalność kulturalno – artystyczną i edukacyjną, której celem m. in. jest rozwijanie kultury lokalnej, integrowanie mieszkańców, dbanie o pamięć i szacunek dla tradycji gminy. W roku 2021 z uwagi na obowiązujące na początku rygorystyczne obostrzenia pandemiczne, Centrum Kultury w ograniczonym zakresie organizowało na żywo zaplanowane wcześniej projekty. W tym czasie większość z nich miała formę online.

Celem działalności Centrum Kultury jest zaspakajanie różnorodnych potrzeb kulturalnych odbiorców oraz rozwój ich indywidualnych kompetencji i wrażliwości. To miejsce, w którym twórcy znajdują warunki do realizacji działań i spotkań z odbiorcami, co udaje się osiągnąć

poprzez niezwykle bogatą i różnorodną ofertę Centrum. Corocznie CK organizuje szereg wydarzeń (koncerty, warsztaty, rajdy, spływy kajakowe, biegi, przedstawienia, spotkania itd.), wśród których każdy z mieszkańców znajdzie coś dla siebie. Oferty w znacznej mierze dotyczyły też dzieci i młodzieży, co w obecnej rzeczywistości stwarzało alternatywne formy spędzania czasu wolnego i rozwijania pasji i talentów.

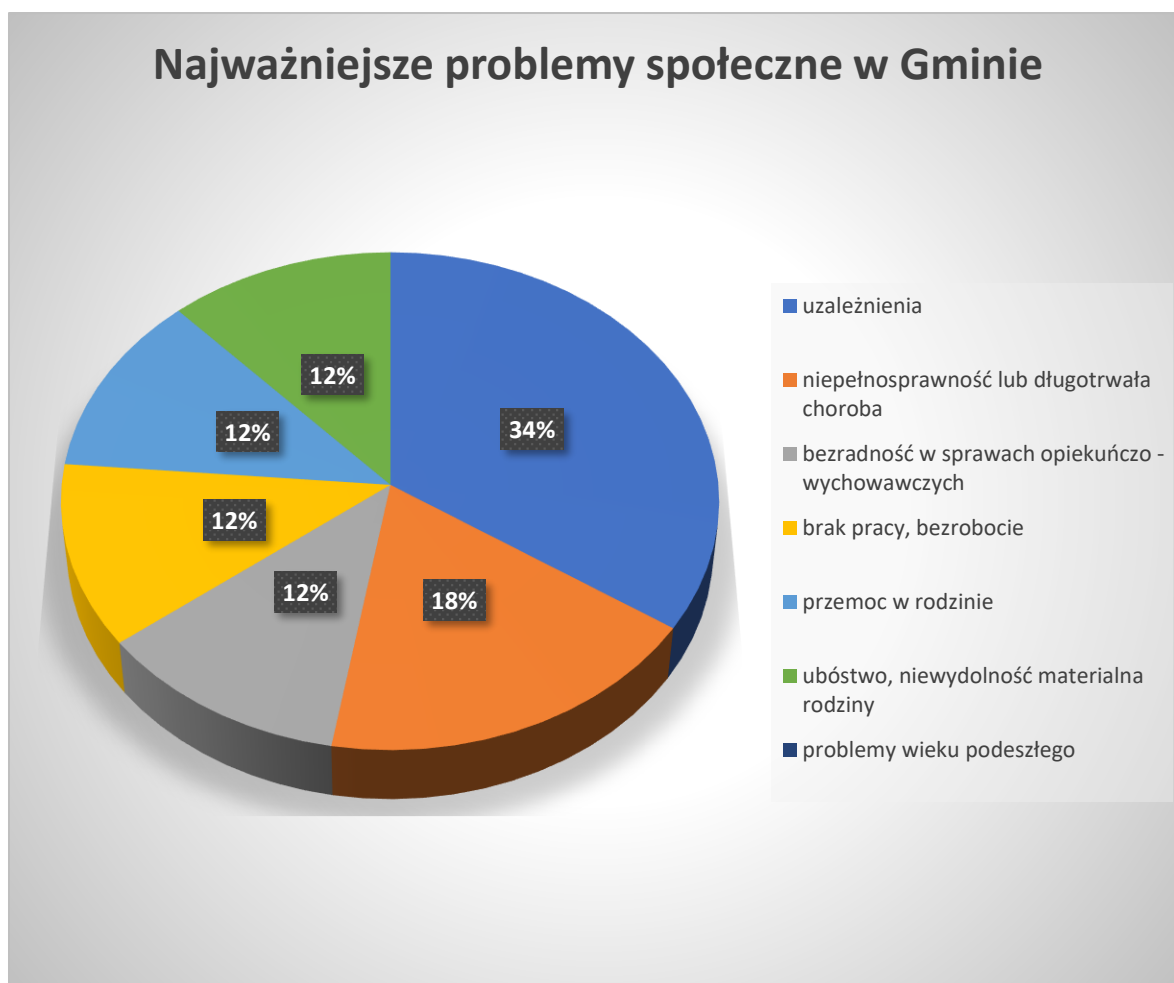
2.11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Poczucie bezpieczeństwa to podstawowe prawo każdego człowieka. Obowiązkiem państwa jest jego zapewnienie między innymi poprzez inicjowanie i organizowanie działań, mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz przeciwdziałanie wszelkim zjawiskom kryminogennym.

Kluczową rolę w zakresie wspierania mieszkańców gminy Książ Wlkp. w zapewnieniu poczucia bezpieczeństwa pełnią: Komenda Powiatowa Policji w Śremie wraz Komisariatem w Książu Wlkp., Prokuratura Rejonowa w Śremie, Sąd Rejonowy i Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Śremie oraz Ochotnicze Straże Pożarne w gminie Książ Wlkp. Wzajemny system postępowania oraz powiązań działań tych jednostek wraz z instytucjami działającymi w sferze pomocy społecznej niewątpliwie w sposób interdyscyplinarny wspiera mieszkańców w poczuciu bezpieczeństwa i ochrony porządku publicznego. W 2020 roku w gminie Książ Wielkopolski stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 112 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 13,26 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Książ Wielkopolski wynosi 88,80% i jest znacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa wielkopolskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Książ Wielkopolski najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 9,14 (wykrywalność 91%) oraz przeciwko mieniu - 4,41 (wykrywalność 73%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym - 2,65 (77%), drogowe - 0,98 (100%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,28 (94%).

3. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH

Badania ankietowe przeprowadzone w ramach diagnozy sytuacji społecznej w gminie Książ Wlkp. posłużyły identyfikacji, określeniu przyczyn i skali występujących na jej terenie problemów społecznych oraz wskazaniu działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia ich natężenia oraz zminimalizowania ich skutków. Badania zostały przeprowadzone przy pomocy ankiet, które zostały rozpowszechnione wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego, sołtysów, pracowników Urzędu Miejskiego, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, przedstawicieli jednostek organizacyjnych gminy. Partycypowanie mieszkańców Gminy Książ Wlkp. w przygotowaniu Strategii poprzez wypełnienie przygotowanych ankiet znacząco wpłynęło na fakt poznania problematyki badanego obszaru oraz pozwoliło odzwierciedlić potrzeby mieszkańców Gminy. Włączenie mieszkańców w przygotowanie diagnozy stanowi zaletę, gdyż z końcowymi zapisami dokumentu mogą utożsamiać się również osoby indywidualne, tym samym mieszkańcy bezpośrednio czują się odpowiedzialni za wdrożenie i realizację Strategii. Odpowiedzi mieszkańców gminy Książ Wlkp. na pierwsze pytanie ankietowe, dotyczące wskazania najważniejszych problemów w Gminie obrazuje poniższy wykres.

Wykres 1. *Najważniejsze problemy społeczne w gminie Książ Wlkp.*, źródło: opracowanie własne OPS w Księżu Wlkp.

Analizując wyniki ankiet indywidualnych osób zauważyć można, że część ze wskazanych jako najważniejsze problemów społecznych odpowiada powodowi przyznania pomocy z Ośrodka Pomocy Społecznej. Należy również zwrócić uwagę na fakt, że często osoby dotknięte problemami rodzinnymi ukrywają je przed pracownikami instytucji pomocowych albo też nie korzystają z ich wsparcia. Często to właśnie najbliższe otoczenie tj. rodzina, sąsiedzi i znajomi dostrzegają te problemy, które zdarzają się być niedostrzegane, także społecznie pozostając wciąż w sektorze „tabu” bądź załatwiania spraw „w czterech ścianach”.

UZALEŻNIENIA

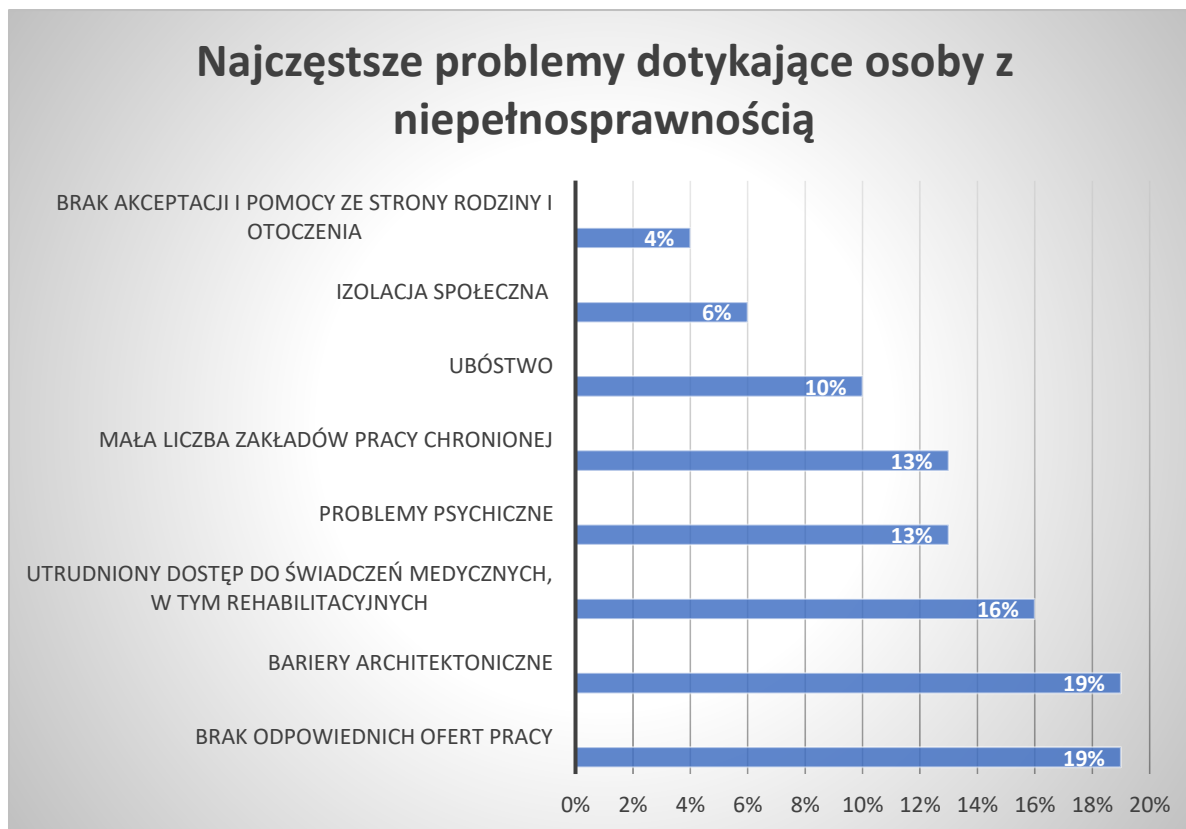
Z odpowiedzi ankietowanych wynika, iż uzależnienia stanowią najbardziej istotny problem w Gminie. Zdaniem respondentów główną przyczynę występowania uzależnień w Gminie stanowi:

- łatwa dostępność do środków psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, dopalacze) co stanowiło 31 % wszystkich odpowiedzi,
- indywidualne skłonności do popadania w nałogi - 24% odpowiedzi,
- konflikty rodzinne lub rozpad rodziny - 21% odpowiedzi,
- niezaradność życiowa - 21% odpowiedzi,
- bezrobocie, utrata pracy – 3% odpowiedzi.

Na podstawie uzyskanych odpowiedzi ustalono, że istotnym działaniem, w celu minimalizowania problemu uzależnień byłoby tworzenie warunków do rozwoju klubów abstynenckich, grup wsparcia i klubów AA (21%), następnie pomoc psychologiczno – terapeutyczna (19%). Ważnym aspektem jest również profilaktyka dzieci i młodzieży oraz szersza oferta zagospodarowania czasu wolnego (16%), ale także profilaktyka dorosłych i kształtowanie wśród tej grupy społecznej świadomości dot. uzależnień i ich wpływu na życie (14%). Poza najważniejszymi wskazywano też na istotę pomocy prawnej, medycznej oraz finansowej dla rodzin osób uzależnionych.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Według ankietowanych osoby z niepełnosprawnością na terenie gminy Książ Wlkp. najczęściej borykają się z następującymi problemami:

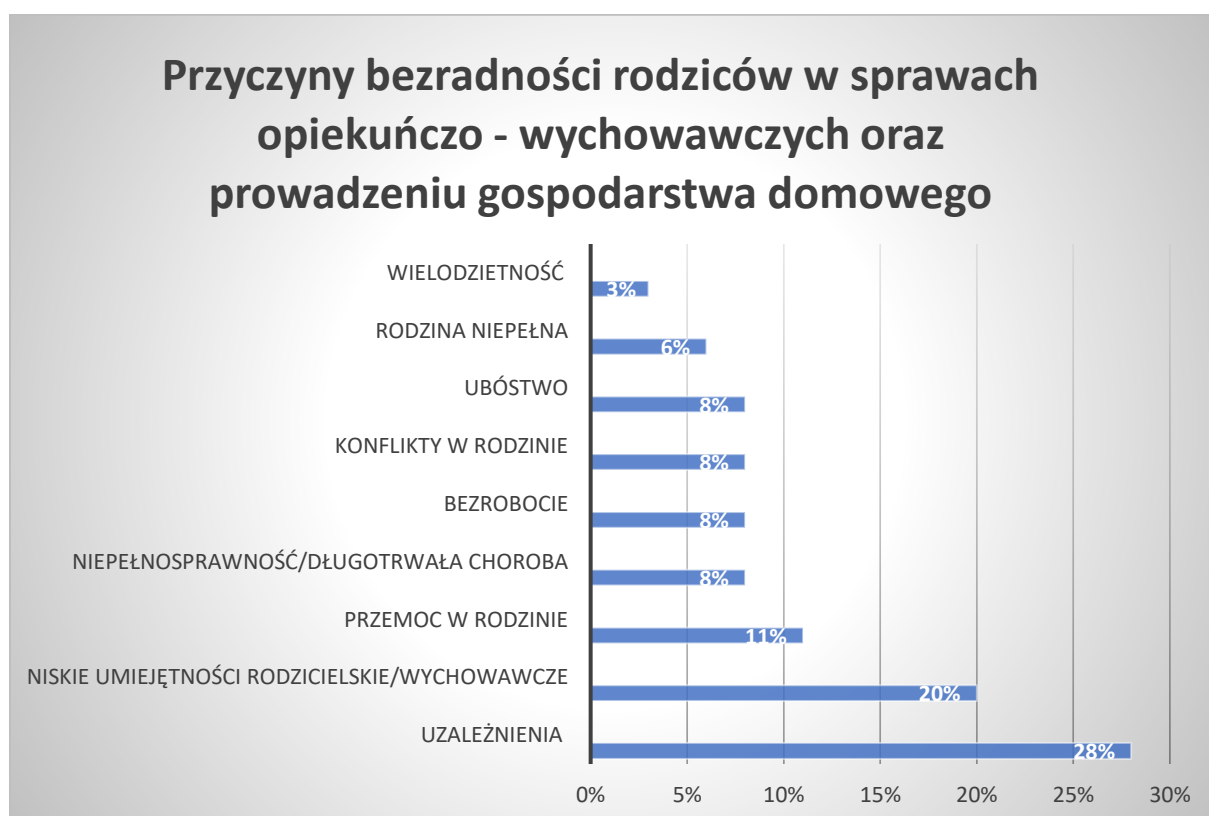
Wykres 2. *Najczęstsze problemy dotyczące osoby z niepełnosprawnością w gminie Książ Wlkp., źródło: opracowanie własne OPS w Książu Wlkp.*

Na podstawie uzyskanych odpowiedzi z ankiet ustalić można jakie działania ułatwiłyby osobom niepełnosprawnym pełniejszy udział w życiu społecznym. Jako najistotniejsze wskazano likwidację barier architektonicznych (22%), następnie zapewnienie pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej specjalistycznej (19%), zapewnienie większego dostępu do wszechstronnej rehabilitacji, mającej na celu adaptację społeczną (19%), większą liczbę ofert pracy dostosowanych dla osób z niepełnosprawnościami (16%), wyższe świadczenia pieniężne (12%) a także rozwój edukacji integracyjnej (9%) i szerszą ofertę działań integracyjnych dla dorosłych (3%).

Analizując udzielone odpowiedzi, warto zauważyć, że ich skala wskazuje na konieczność zwrócenia uwagi na szerokie spektrum problemowe i wielowątkową potrzebę wspierania osób niepełnosprawnych.

BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO - WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIU GOSPODARSTWA DOMOWEGO

Problemy opiekuńczo-wychowawcze w rodzinach dotyczą dzieci i młodzieży, nie mających zapewnionej należytej opieki ze strony swoich rodziców lub opiekunów. Problem ten dotyczy także rodzin, gdzie dzieci swoim zachowaniem sprawiają tak duże kłopoty, z którymi rodzice lub opiekunowie sobie nie radzą. Poniższy wykres wskazuje odpowiedzi respondentów, dotyczących najczęstszych przyczyn niepowodzeń rodziców w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Wykres 3. Przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego, źródło: opracowanie własne OPS w Książu Wlkp.

Wśród działań, które poprawiłyby sytuację rodzin z trudnościami wychowawczymi respondenci wskazali w szczególności na pomoc psychologiczną i terapeutyczną (15%), wsparcie asystenta rodziny lub rodziny wspierającej (15%) oraz szerszą ofertę pożytecznego spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (15%). W dalszej kolejności za istotne uznano

większą dostępność do konsultacji psychologiczno – pedagogicznych (12%), profilaktykę i terapię uzależnień (12%), większą liczbę odpowiednich ofert pracy (10%), pracę socjalną w środowisku (10%), wsparcie, poradnictwo specjalistyczne i edukację rodzin (5%), zwiększenie ofert instytucji wspierających rodzinę (5%) a także pomoc medyczną (1%).

DZIECI I MŁODZIEŻ

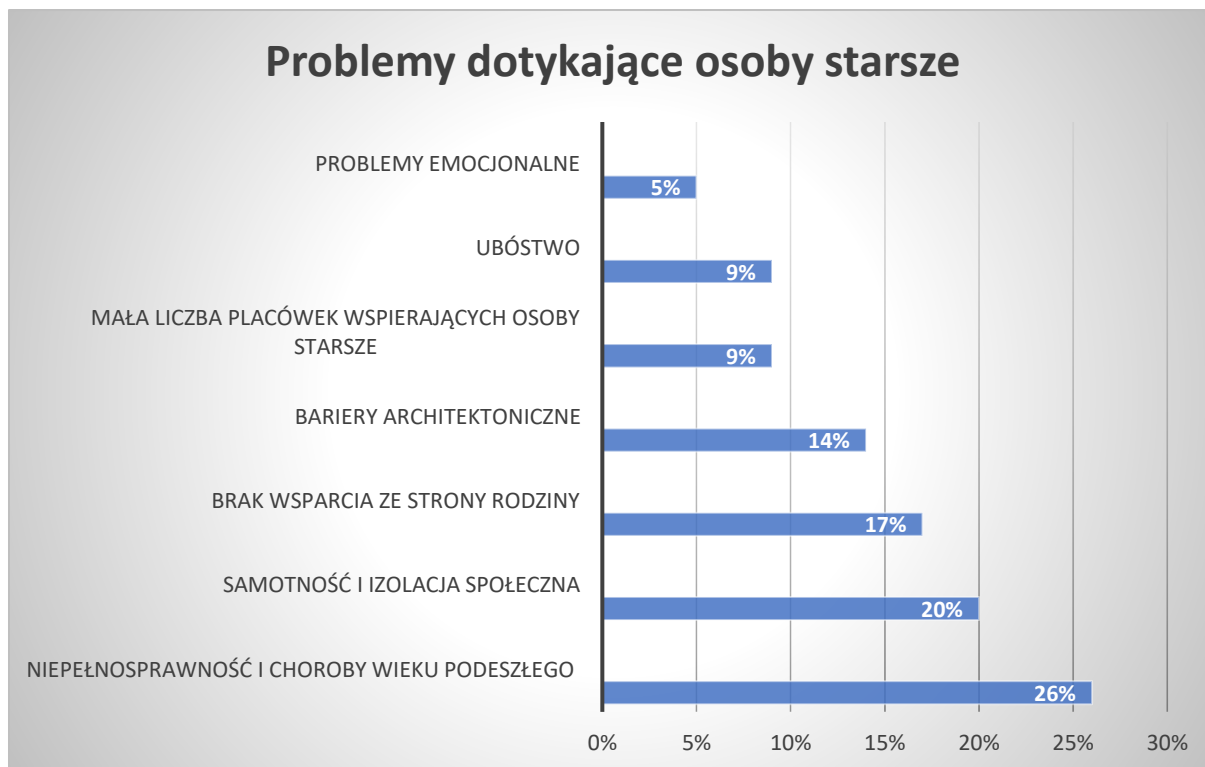
Kolejne pytanie ankietowe dotyczyło zjawisk odnoszących się do dzieci i młodzieży. Ankietowani zapytani o negatywne zjawiska odnoszące się do tej właśnie grupy społecznej wskazali:

- uzależnienie od Internetu, gier komputerowych i telefonu – 23% odpowiedzi
- wulgarność i agresję – 20% odpowiedzi
- zaniedbania wychowawcze- 18% odpowiedzi
- sięganie po substancje uzależniające – 13 % odpowiedzi
- wandalizm – 10% odpowiedzi
- demoralizację – 6% odpowiedzi
- zaburzenia psychiczne – 6% odpowiedzi
- przestępczość – 4% odpowiedzi

Na terenie Gminy brakuje jednostek specjalistycznego poradnictwa skierowanego właśnie dla tej grupy odbiorców. Często zgłaszane są deficyty w dostępie do usług świadczonych przez specjalistów, takich jak: psycholog dziecięcy, psychiatrę dziecięcy, terapeuta. Wprowadzony we wrześniu 2022r. wymóg zatrudniania psychologów i pedagogów specjalnych w szkołach ma szansę poprawić tę sytuację.

OSOBY STARSZE

Rosnąca liczba osób starszych i problem starzejącego się społeczeństwa wskazuje na potrzebę przyjrzenia się tej problematyce. Ankietowani zapytani, z jakimi problemami społecznymi borykają się osoby starsze zamieszkujące na terenie gminy Książ Wlkp. wskazywali:

Wykres 4. Problemy dotyczące osoby starsze w gminie Książ Wlkp., źródło: opracowanie własne OPS w Książu Wlkp.

PRZEMOC W RODZINIE

Przemoc w rodzinie to problem społeczny przejawiający się od zawsze w kategorii tematów trudnych, objęty społecznym tabu. 38% mieszkańców Gminy biorących udział w badaniu udzieliło odpowiedzi, że znają przypadki przemocy w rodzinie, a 31% respondentów słyszało o takich przypadkach. 31% ankietowanych nie spotkało się z tym zjawiskiem. Zatem gdy ponad połowa społeczeństwa miała do czynienia z problemem przemocy w rodzinie, temat ten podlega szczególnej dyskusji i wymaga podjęcia stosownych działań, zmierzających do ograniczenia skutków jego występowania, edukacji społecznej, wspierania osób doświadczających przemocy, a także osób ją stosujących.

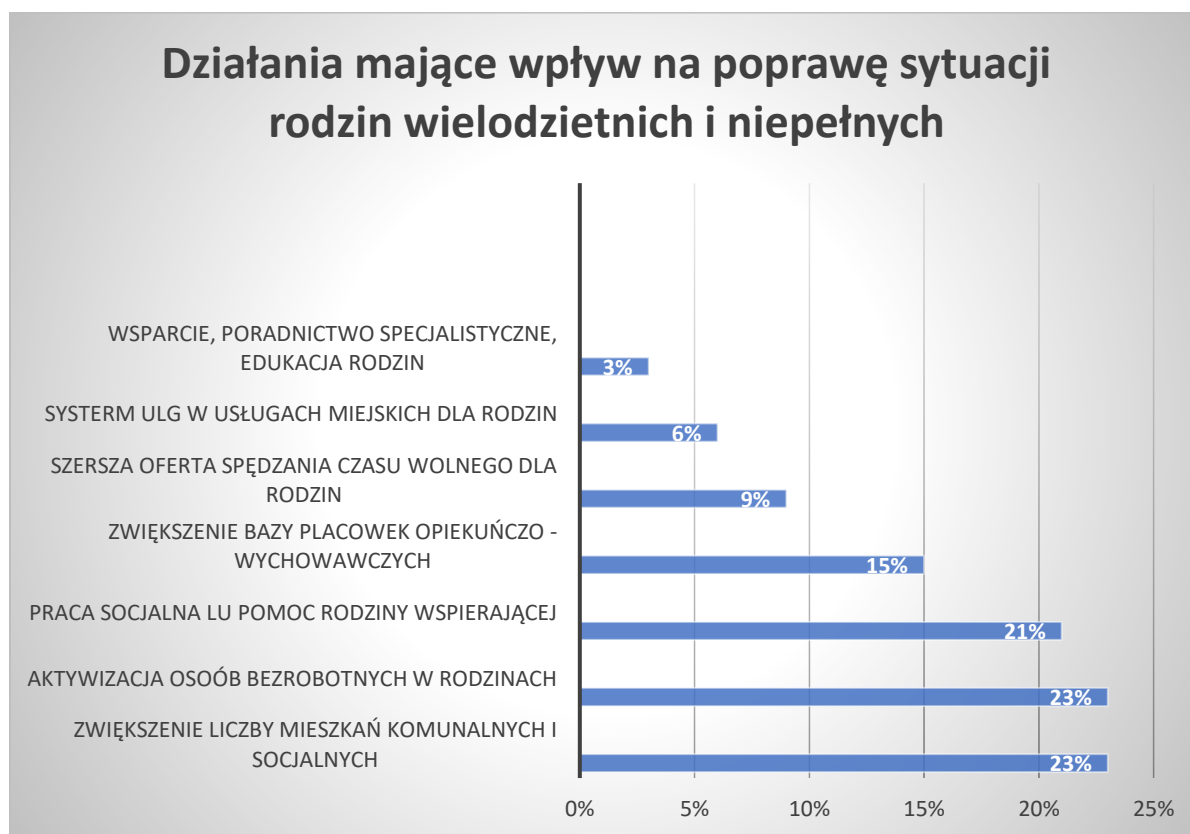
Za najskuteczniejsze działania wspierające osoby doznające przemocy w rodzinie mieszkańcy gminy Książ Wlkp. wskazywali:

- zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego, terapeutycznego – 19% odpowiedzi
- zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy – 19%

- izolowanie osób stosujących przemoc w rodzinie – 19%
- umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia – 17%
- leczenie uzależnień – 15%
- tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy osobom doświadczającym przemocy – 8%
- organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych – 3%

RODZINY WIELODZIETNE I NIEPEŁNE

Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym odnosiły się także do sytuacji rodzin wielodzietnych i niepełnych. Zdaniem respondentów sytuację życiową powyżej wymienionych rodzin poprawiłyby następujące działania:

Wykres 5. *Działania mające wpływ na poprawę sytuacji rodzin wielodzietnych i niepełnych*, źródło: opracowanie własne OPS w Książu Wlkp.

BEZROBOCIE

Na przestrzeni lat odnotować można znaczny spadek stopy bezrobocia w gminie Książ Wlkp. W dalszym ciągu jednak mamy do czynienia z osobami długotrwale bezrobotnymi i poszukującymi pracy. Jakie kroki należałoby podjąć w celu poprawy sytuacji tych właśnie osób? Ankietowali wskazali następujące odpowiedzi:

- tworzenie nowych miejsc pracy (34%)
- organizacja prac społecznie – użytecznych i robót publicznych (20%)
- środki finansowe na aktywizację bezrobotnych (staże, szkolenia zawodowe, roboty publiczne, prace interwencyjne, pożyczki na uruchomienie własnej działalności gospodarczej) (17%)
- zwiększenie kompetencji aktywnego poszukiwania pracy (13%)
- korzystniejsze warunki do założenia własnej działalności gospodarczej (13%)
- stworzenie korzystniejszych warunków podjęcia pracy dla absolwentów szkół (3%)

BEZDOMNOŚĆ

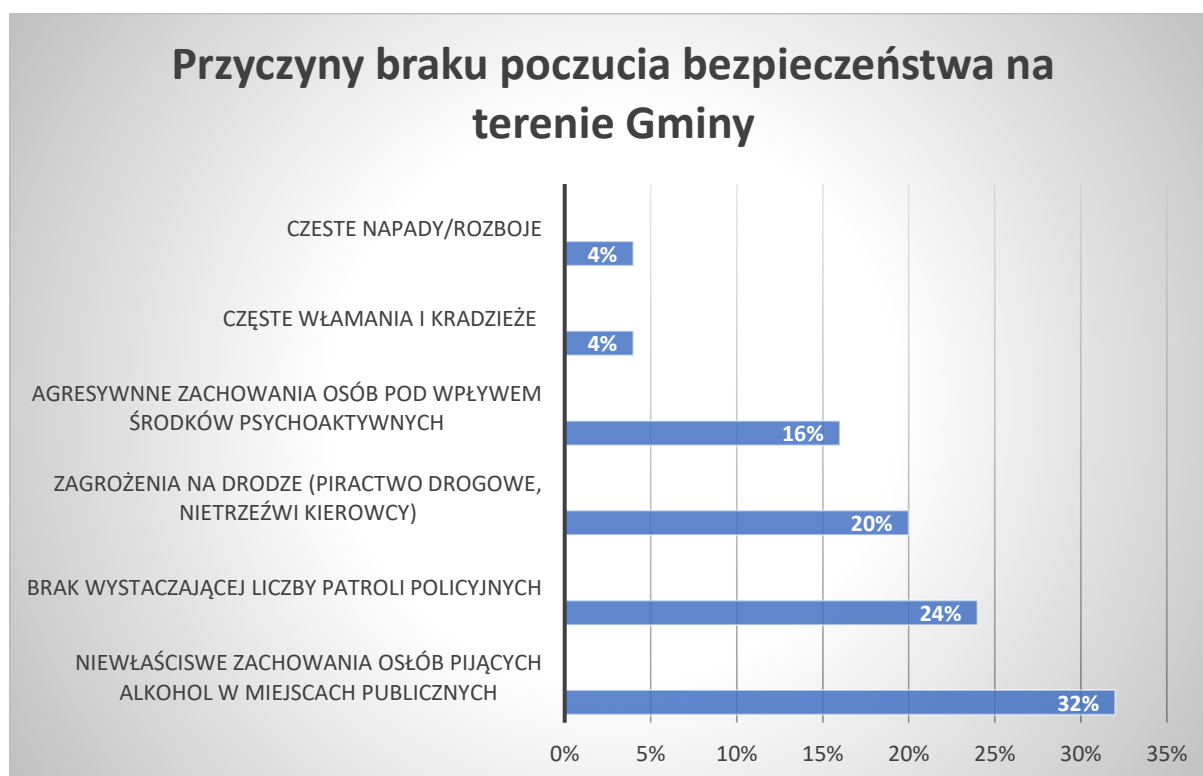
W opinii badanych problem bezdomności w Gminie jest istotny (50% odpowiedzi). 25% ankietowanych uznało go za raczej nieistotny, 17% za nieistotny, a 8% za raczej istotny. Jako najskuteczniejsze działania służące rozwiązaniu problemu bezdomności w gminie Książ Wlkp. uznano:

- stworzenie możliwości odpracowania zadłużeń mieszkaniowych i innych, w ramach pracy na rzecz podmiotów – wierzycieli (19%)
- pracę socjalną (19%)
- indywidualne programy wychodzenia z bezdomności (14%)
- aktywizację zawodową (12%)
- zwiększenie liczby mieszkań chronionych i socjalnych (11%)
- profilaktykę i terapię uzależnień (11%)
- lokalne programy przeciwdziałania bezdomności (5%)
- rozwój placówek zapewniających schronienie (5%)
- szerszy udział organizacji pozarządowych (2%)

- integrację społeczną (2%)

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Ankietowani wskazali na następujące przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa na terenie Gminy:

Wykres 6. Przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa na terenie Gminy, źródło: opracowanie własne OPS w Książu Wlkp.

Na poczucie bezpieczeństwa społecznego zdecydowanie według odpowiedzi respondentów wpłynęłyby:

- rozbudowa i modernizacja monitoringu – 34% odpowiedzi
- większa liczba patroli policji – 28% odpowiedzi
- ograniczenie dostępności sprzedaży alkoholu- 17% odpowiedzi
- akcje społeczne w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy – 10% odpowiedzi
- dostęp do pomocy terapeutycznej w placówkach medycznych oraz dla osób bezdomnych – 10% odpowiedzi

Na koniec osoby biorące udział w ankiecie zostały zapytane o działania, jakie ich zdaniem powinien podjąć samorząd gminny w celu ograniczenia problemów społecznych. Odpowiedzi obrazuje poniższy wykres.

Wykres 7, Działania jakie powinien podjąć samorząd gminny w celu ograniczenia problemów społecznych, źródło: opracowanie własne OPS w Książu Wlkp.

4. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest podstawą do zdiagnozowania i sformułowania podstawowych problemów i zagadnień strategicznych. Jest skuteczną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed polityką społeczną gminy. Analiza SWOT zawiera określenie czterech grup czynników:

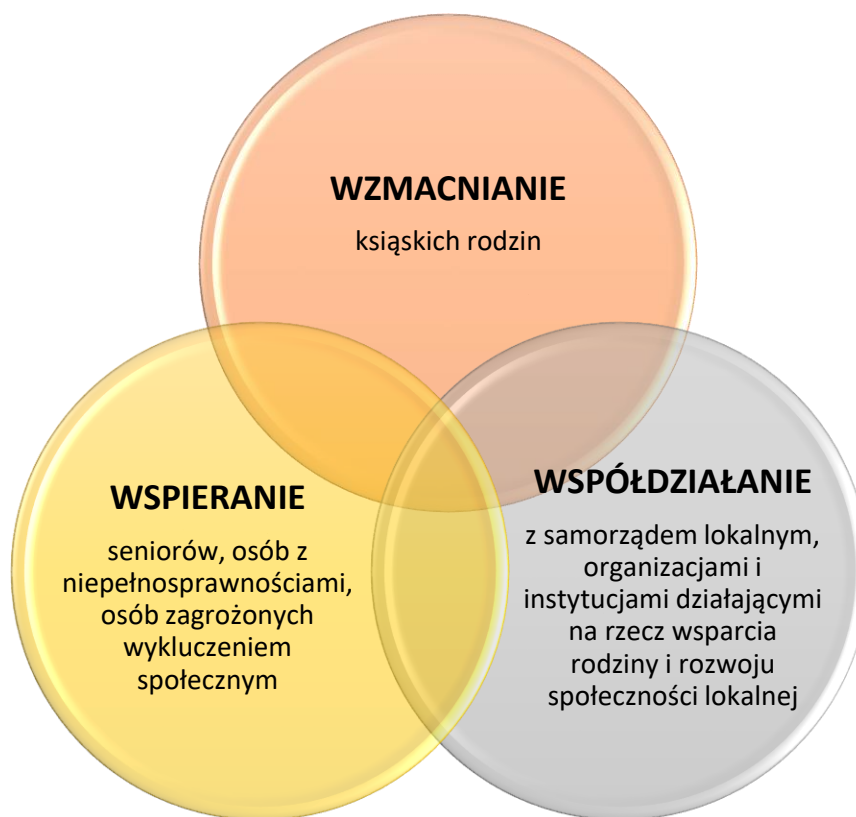
- 1) „mocnych stron” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony polityki społecznej i które należy wykorzystać sprzyjając będą jej wzmacnianiu,
- 2) „słabych stron” – uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony polityki społecznej i których niewyeliminowanie będzie ją osłabiać,
- 3) „szans” – uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale mogą być traktowane jako szanse i przy odpowiednio podjętych działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwiązywaniu problemów społecznych,
- 4) „zagrożeń” – uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenie dla rozwiązywania problemów społecznych.

W niniejszej Strategii, w rozdziale charakteryzującym Gminę Książ Wlkp. została przytoczona analiza SWOT pozyskana ze Strategii Rozwoju Gminy na lata 2021 - 2030. Ukazuje ona czynniki określające słabe i silne strony, a także szanse i zagrożenia w znacznie szerszym kontekście, odnoszącym się do całokształtu Gminy. Poniższa analiza odnosi się stricte do problemów społecznych.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• Dobrze zdiagnozowane problemy społeczne, • wykwalifikowana i stale doskonaląca swoje umiejętności kadra pomocy społecznej, • dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, • otwartość samorządu gminnego na współpracę ze środowiskiem lokalnym, • dostępność bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, • dobra współpraca międzyinstytucjonalna, • funkcjonowanie na terenie gminy Centrum Kultury • różnorodna i ogólnodostępna oferta pomocy w zakresie problemów, z którymi borykają się mieszkańcy	• brak mieszkań chronionych i socjalnych, • niska aktywność w zakresie organizacji grup wsparcia i grup samopomocowych, • istnienie szarej strefy zatrudnienia, • utrzymywanie przekonania, że problemy rodzinne należy rozwiązywać wewnątrz rodziny, nieumiejętność proszenia o wsparcie z zewnątrz, • niechęć mieszkańców do korzystania z pomocy specjalistów • mała ilość przychodni lekarskich, brak lekarzy specjalistów
SZANSE	ZAGROŻENIA
• współpraca i partnerstwo pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz wsparcia rodziny, • wzrost jakości usług świadczonych przez podmioty realizujące zadania pomocy społecznej, • funkcjonowanie Książskiego Klubu Seniora, • wsparcie rodzin w formie asysty rodzinnej, • funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych, • wzrost świadczeń na rzecz rodziny	• starzejące się społeczeństwo • wzrost konsumpcjonizmu • niekorzystne zjawiska społeczne w kraju i na świecie • zmieniające się problemy dotyczące społeczeństwo, • konieczność mierzenia się z nowymi problemami społecznymi, • osłabienie funkcji opiekuńczej rodziny • stan pandemii COVID-19

Tabela 3. Analiza SWOT, Źródło: Opracowanie własne OPS w Książu Wlkp.

5. MISJA

Rysunek 6. Misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Książ Wlkp. na lata 2023 – 2028, źródło: opracowanie własne OPS w Książu Wlkp.

6. CEL GŁÓWNY, CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

Strategia ma na celu stworzenie warunków umożliwiających osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne zasoby i możliwości, a także rozwój i upowszechnianie aktywnej i zintegrowanej polityki społecznej. W oparciu o diagnozę oraz rozpoznane problemy społeczne Gminy celem głównym Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Książ Wlkp. na lata 2023-2028 jest:

„Zapewnienie mieszkańcom Gminy Książ Wlkp. warunków do zróżnicowanego rozwoju oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji, poprzez realizację misji Strategii (wzmacnianie, wspieranie, współdziałanie)”.

Powyższy cel Strategii obejmuje wszystkie jej obszary problemowe i adresowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy, których warunki i poziom życia pozostają w kręgu zainteresowania samorządu terytorialnego.

W związku z wyznaczeniem celu głównego niniejszej Strategii określić należy cele strategiczne, obejmujące różnorodne obszary działań na rzecz mieszkańców Gminy Książ Wlkp. W poniższej tabeli zdefiniowane zostały cele strategiczne oraz kierunki działań.

L.p.	CEL STRATEGICZNY	DZIAŁANIA	Podmioty odpowiedzialne za realizację
1.	Zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańcom gminy Książ Wlkp.	Organizacja i zapewnienie dożywiania dla dzieci (w ramach programu rządowego)	Ośrodek Pomocy Społecznej
		Udzielanie pomocy finansowej (zasiłki stałe, okresowe, celowe)	Ośrodek Pomocy Społecznej
		Udzielanie wsparcia rzeczowego i w naturze	Ośrodek Pomocy Społecznej
		Zapewnienie źródeł finansowania świadczeń i innych form wsparcia	Samorząd Gminny
		Wdrażanie programów osłonowych i projektów socjalnych oraz inne działania w zależności od rozeznaczonych potrzeb	Samorząd Gminny, Ośrodek Pomocy Społecznej, inne podmioty działające na rzecz wsparcia osób i rodzin

2.	Zapewnienie dostępu do usług społecznych osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym, aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym	Kontynuowanie wsparcia w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych	Ośrodek Pomocy Społecznej
		Wprowadzenie wsparcia w formie asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej, finansowanego z Funduszu Solidarnościowego	Ośrodek Pomocy Społecznej
		Prowadzenie i rozwijanie działalności Książskiego Klubu Seniora, jako formy aktywizacji i wsparcia osób starszych	Ośrodek Pomocy Społecznej
		Kierowanie do domów pomocy społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej
		Wspieranie i propagowanie dziennych form wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami	Ośrodek Pomocy Społecznej
3.	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	Rozwój i wspieranie działań edukacyjnych w zakresie problematyki przemocy w rodzinie,	Ośrodek Pomocy Społecznej
		Realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Komenda Powiatowa Policji, Samorząd Gminny
		Prowadzenie procedur „Niebieskie Karty” i podejmowanie działań w niej określonych	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Komenda Powiatowa Policji
		Kierowanie sprawców przemocy na programy korekcyjno – edukacyjne i	Ośrodek Pomocy Społecznej

		psychologiczno – terapeutyczne organizowane przez PCPR w Śremie	
		Udzielanie specjalistycznego poradnictwa rodzinom, w których występuje przemoc	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Komenda Powiatowa Policji
4.	Zintegrowany system wsparcia rodzin	Zwiększenie dostępności pomocy psychologicznej dla dzieci i dorosłych	Ośrodek Pomocy Społecznej
		Systematyczna pomoc rzeczowa i finansowa dla rodzin znajdujących się w kryzysie	Ośrodek Pomocy Społecznej
		Udzielanie wsparcia w formie asystenta rodziny	Ośrodek Pomocy Społecznej
		Współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej	Ośrodek Pomocy Społecznej
		Organizowanie, udzielanie i propagowanie usług poradnictwa specjalistycznego (psychologiczne, prawne, pedagogiczne, socjalne, mediacyjne)	Ośrodek Pomocy Społecznej
5.	Przeciwdziałanie uzależnieniom	Opracowanie i realizacja gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	Samorząd Gminny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodek Pomocy Społecznej,
		Systemowa praca z osobami	Ośrodek Pomocy

		uzależnionymi: kierowanie na terapię leczenia uzależnień, na oddział detoksykacyjny, na spotkania grup samopomocowych, grup AA, do punktu konsultacyjnego, do GKRPA	Społecznej, Przychodnia Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia
6.	Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnika sprzyjającego integracji lokalnej	Wzmocnienie roli pracownika socjalnego i asystenta rodziny jako profesjonalisty działającego na rzecz integracji społecznej	Ośrodek Pomocy Społecznej
		Upowszechnianie informacji o aktualnej ofercie świadczeń pomocowych	Ośrodek Pomocy Społecznej, Samorząd Gminny
		Aktywna współpraca i partnerstwo z samorządem, instytucjami i organizacjami działającymi na terenie gminy i powiatu, celem realizowania wspólnych działań na rzecz mieszkańców	Ośrodek Pomocy Społecznej, Samorząd Gminny, Centrum Kultury, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Fundacja na Rzecz Rewaloryzacji Miasta Śrem, szkoły i przedszkola z terenu gminy
		Projektowanie i wdrażanie nowych rozwiązań, instrumentów i programów służących podniesieniu jakości świadczonych usług	Ośrodek Pomocy Społecznej

Tabela 4. Cele strategiczne i kierunki działań, źródło: opracowanie własne OPS w Książu Wlkp.

ZAKOŃCZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Książ Wlkp. jest dokumentem długofalowym, wskazującym na konkretne działania w ramach przyjętych priorytetów. Strategia stanowi swojego rodzaju drogowskaz i instrument działania władz samorządowych, instytucji pomocy społecznej, w tym Ośrodka Pomocy Społecznej, który ma służyć wspólnej misji.

Istotne znaczenie w realizacji Strategii mają partnerzy społeczni wszystkich szczebli organizacji życia społecznego. Strategia ma pobudzać do aktywności organizacje, instytucje działające w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju gospodarczego i społecznego gminy. Założeniem a zarazem misją niniejszej Strategii jest zapewnienie mieszkańcom Gminy Książ Wlkp. dogodnych warunków do zróżnicowanego rozwoju poprzez wzmacnianie ksiąskich rodzin, wspieranie seniorów, osób z niepełnosprawnościami i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także współdziałanie z samorządem lokalnym, organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz wsparcia rodziny i rozwoju społeczności lokalnej. Misja realizowana będzie między innymi poprzez cele strategiczne i przypisane im różnorodne działania, w celu zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, przeciwdziałania bezrobociu, zapewnienia dostępu do zróżnicowanych usług społecznych osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym, wzmocnienie roli i funkcji rodziny, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałanie uzależnieniom.

Opracowanie niniejszej Strategii posłużyć powinno lepszej, bardziej skutecznej i efektywniejszej realizacji działań na rzecz społeczności lokalnej w Gminie Książ Wlkp. Silna i zintegrowana społeczność lokalna, która dąży do możliwości rozwoju osobistego i zawodowego oraz aktywnego przeciwdziałania marginalizacji i wykluczeniu społecznemu stanowi bowiem filar prężnej i rozwojowej przyszłości gminy.

SPIS TABEL, RYSUNKÓW I WYKRESÓW:

Tabele:

Tabela 1.	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2017 – 2021.....	20
Tabela 2.	Wykaz rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2017-2021.....	23
Tabela 3.	Analiza SWOT.....	47
Tabela 4.	Cele strategiczne i kierunki działań.....	49

Rysunki:

Rysunek 1.	Schemat myślenia o polityce społecznej samorządu w sposób strategiczny.....	5
Rysunek 2.	Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej.....	15
Rysunek 3.	Wykres prezentujący strukturę liczebną ludności w poszczególnych miejscowościach gminy Książ Wlkp.....	17
Rysunek 4.	Analiza grup wiekowych w 2021r. w gminie Książ Wlkp.....	18
Rysunek 5.	Logo Książskiego Klubu Seniora.....	33
Rysunek 6.	Misja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Książ Wlkp. na lata 2023 – 2028.....	39

Wykresy:

Wykres 1.	Najważniejsze problemy społeczne w gminie Książ Wlkp.....	36
Wykres 2.	Najczęstsze problemy dotyczące osoby z niepełnosprawnością w gminie Książ Wlkp.....	38

Wykres 3.	Przyczyny bezradności rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego.....	39
Wykres 4.	Problemy dotyczące osoby starsze w gminie Książ Wlkp.....	41
Wykres 5.	Działania mające wpływ na poprawę sytuacji rodzin wielodzietnych i niepełnych.....	42
Wykres 6.	Przyczyny braku poczucia bezpieczeństwa na terenie Gminy.....	44
Wykres 7.	Działania jakie powinien podjąć samorząd gminny w celu ograniczenia problemów społecznych.....	45